

Fennia

Verksamhetsberättelse och bokslut 2016

Innehåll

Verkställande direktörens översikt	1
Styrelsens verksamhetsberättelse	2
Bokslut	
Resultaträkning	6
Balansräkning	8
Moderbolagets finansieringsanalys	10
Bokslutsprinciper	11
Koncernbolagen	16
Noter till moderbolaget	
Noter 1. Premieinkomst	17
Noter 2. Resultat enligt försäkringsklassgrupp, moderbolag	18
Noter 3. Poster som avdragits från premieinkomsten	19
Noter 4. Specifikation av driftskostnader	20
Noter 5. Specifikation av personalkostnader, personal och medlemmar i olika organ	21
Noter 6. Specifikation av nettointäkterna av placeringsverksamheten	22
Noter 7. Verkligt värde och värderingsdifferens för placeringar	23
Noter 8. Fastighetsplaceringar	24
Noter 9. Placeringar i företag inom samma koncern	25
Noter 10. Övriga placeringar	26
Noter 11. Fordringar	27
Noter 12. Innehav i övriga företag	28
Noter 13. Förändringar i immateriella och materiella tillgångar	30
Noter 14. Skulder	31
Noter 15. Eget kapital	32
Noter 16. Säkerhet och ansvarsförbindelser	33
Noter 17. Lån till närstående och transaktioner mellan närstående	34
Koncernresultatanalys	35
Nyckeltal	36
Placeringsfördelning	37
Nettointäkter av placeringsverksamheten på sysselsatt kapital	38
Formler för beräkning av nyckeltal	39
Risker och risk- och solvenshantering	41
Styrelsens förslag till hur vinsten ska disponeras	50
Revisionsberättelse	51
Förvaltningsrådets utlåtande	53
Fennias förvaltningsorgan	
Förvaltningsråd	54
Styrelse	59
Revisorer	60
Ledningsgrupp	61
Läkare	62

■ Fennias operativa resultat var bra

Fennias operativa resultat förbättrades 2016 och till följd av minskade skadekostnader sjönk bolagets riskprocent. Av siffrorna ser man att Fenniaanställda har fortsatt det systematiska utvecklandet av basverksamheten. Vi har utvecklat våra tjänster och vår lönsamhet på flera sätt.

Lyckade kompanjonskap har bidragit till effektivare och smidigare service på Fennia. Vi kan bemöta kunder där det är naturligt för dem och erbjuda skadetjänster när situationen det kräver. Med hjälp av kompanjonskap strävar vi efter högklassiga kundupplevelser.

Vi har fortsatt att utveckla digitaliserade tjänster och robotik, och i och med Mitt Fennia har vi gått över till så gott som papperslösa serviceprocesser för de kunder som valt att uträtta sina ärenden på webben.

På Fennia har vi också tagit fram en strategi för välmående. I bolaget har man förberett sig på social- och hälsovårdsreformen, som betyder omfattande förändringar i tillgången på, produktionen och finansieringen av samhälleliga social- och hälsovårdstjänster.

Fenniakoncernens strukturer och organisation har förnyats efter redovisningsperioden. Syftet med de nya strukturerna och uppdateringen av verksamhets- och ledningskoncepten, som sker sida vid sida med strukturreformen, är att Fenniakoncernen i framtiden är mer konkurrenskraftigt. Det finns tre väsentliga orsaker till förnyelsen: Fenniakoncernen har växt och utvecklats betydligt under 2000-talet, regleringsmiljön ställer nya krav på moderbolaget och dotterbolagen och också på styrningen och ansvarsrollerna. Dessutom har kundbeteendet och kundernas förväntningar förändrats märkbart.

Enligt EPSI-Ratings undersökning är Fennia för femte året i rad det mest rekommenderade försäkringsbolaget bland företagskunder. Företagskunderna är särskilt nöjda över produktkvaliteten och relationen mellan pris och kvalitet. Detta betyder att vi har lyckats svara på våra kunders behov och förväntningar.

Konkurrensen är dock tuff, och vi måste utveckla vår verksamhet kontinuerligt, fördomsfritt och genom att lyssna på våra kunder.

Tack till våra kunder, anställda och samarbetspartner för ett gott och konstruktivt samarbete.

Antti Kuljukka
verkställande direktör

■ Styrelsens verksamhetsberättelse

Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennias operativa resultat förbättrades 2016. Bolagets riskprocent sjönk på grund av minskade skadekostnader. I försäkringsrörelsens resultat i bokslutet ingår minskningen av diskonteringsräntan för ansvarsskulden och några poster av engångskaraktär, som ökade bolagets totalkostnadsprocent.

Försäkringsverksamhet

Premieinkomsten från skadeförsäkringen före återförsäkrares andel var 417 miljoner euro (429 mn euro). Premieinkomsten från direktförsäkringen minskade till 417,0 miljoner euro (429,0 mn euro). Premieinkomsten från den mottagna återförsäkringen var 0,3 miljoner euro (0,4 mn euro). Kreditförlusterna var 2,0 miljoner euro (2,3 mn euro).

Bolaget beslöt att sänka den beräkningsränta som används vid diskontering av ansvarsskulden till 2,0 procent (2,4 %). Till följd av detta steg ansvarsskulden till 30 miljoner euro. I slutet av redovisningsåret genomfördes också andra ändringar av grunderna för den försäkringstekniska ansvarsskulden, som för sin del minskade ersättningskostnaderna med 10 miljoner euro. Dessa poster av engångskaraktär försämrade räkenskapsperiodens risk- och skadekvot på bolagsnivå med 4,8 procentenheter. I jämförelseårets ersättningskostnader ingår ökning av ansvarsskulden av engångskaraktär på 7 miljoner euro, som försämrade jämförelseårets risk- och skadekvot med 1,7 procentenheter.

Bolagets driftskostnader ökade till 103 miljoner euro (95 mn euro). I bokslutet bokförde bolaget avskrivningar för värdeminskningar på datasysteminvesteringar och andra tilläggsavskrivningar sammanlagt 3,6 miljoner euro. Som redovisningsårets kostnad bokfördes också engångspremierna för APL-tilläggsförsäkringen, som upphörde den 31 december 2016, på 2,1 miljoner euro. Dessa exceptionella poster av engångskaraktär försämrade bolagets omkostnadsprocent med 1,4 procentenheter.

Bolagets totalkostnadsprocent var 100,9 procent (98,5 %). Bolagets operativa totalkostnadsprocent minskade och var 94,7 procent (96,7 %), av vilken skadorna (riskprocent) utgjorde 62,2 procent (65,9 %) och driftskostnaderna och kostnaderna för skaderegleringen (omkostnadsprocent) 32,5 procent (30,9 %).

Premieinkomsten från den lagstadgade olycksfallsförsäkringen minskade till 82 miljoner euro (89 mn euro). Försäkringsgrenens jämförbara skadekvot minskade till 89 procent (90 %). Premieinkomsten från den övriga olycksfalls- och sjukförsäkringen ökade med 4 procent till 45 miljoner euro (44 mn euro). Försäkringsgrenens skadekvot minskade ytterligare till 76 procent (82 %). Målmedveten och riskenlig prissättning har minskat försäkringsgrenens skadekvot redan under flera år.

Premieinkomsten från trafikförsäkringen minskade till 78 miljoner euro (82 mn euro). Försäkringsgrenens lönsamhet förbättrades. Skadekvoten var ytterst bra 55 procent (65 %). Premieinkomsten från den frivilliga bilförsäkringen ökade till 77 miljoner euro (76 mn euro). Till skillnad från trafikförsäkringen ökade skadekvoten för bilförsäkringen. Hela skadeförsäkringsbranschen genomgick samma utveckling. Skadekvoten var otillfredsställande 78 procent (69 %).

Premieinkomsten från brandförsäkringar och övriga egendomsförsäkringar för företag var 46 miljoner euro. De svåra konjunkturutsikterna är orsaken till att premieinkomsten minskade med 3 procent. Premieinkomsten från hemförsäkringen inklusive ansvar- och rättsskyddsdelar ökade med 2 procent och var 50 miljoner euro. Inom dessa försäkringsgrenar ökade skadekvoten måttligt för både privathushållen och företagssektorn.

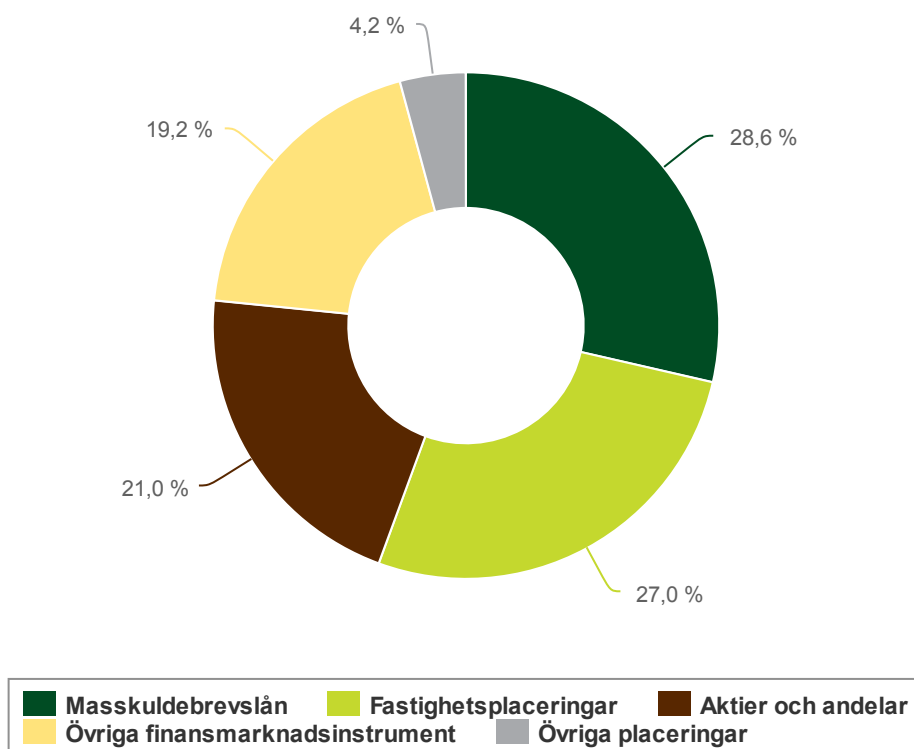
Placeringsverksamhet

Bolagets placeringsintäkter enligt verkligt värde var 42 miljoner euro (59 mn euro), dvs. avkastningen var 2,7 procent (3,9 %) på placerat kapital. Nettointäkterna från bolagets placeringsverksamhet, vilka bokförts i bolagets resultat, var 17 miljoner euro (95 mn euro).

Vid årets slut var bolagets placeringar enligt verkligt värde 1 618 miljoner euro (1 561 mn euro). Masskuldebrevslån och placeringar i långa räntefonder utgjorde 29 procent av placeringsbeståndet, och penningmarknadsplaceringar och depositioner 19 procent. Aktier, placeringar i aktiefonder och kapitalfonder utgjorde 21 procent, fastighetsplaceringar 27 procent och övriga placeringar 4 procent.

Fördelning av Fennias placeringsbestånd 31.12.2016 1 561 (1 671) miljoner euro

Placeringsverksamhetens avkastningsprocent 2,7 % (3,9 %)

Resultat

Bolagets rörelsevinst var 0,1 miljoner euro (87,9 mn euro). Ändringen i grunderna för den försäkringstekniska ansvarsskulden belastade det försäkringstekniska resultatet, som minskade rörelsevinsten med 20 miljoner euro (7 mn euro.) För övriga delar fortsatte det försäkringstekniska resultatet att utvecklas i positiv riktning. Försäljningsvinster från placeringar påverkade väsentligt jämförelseårets rörelsevinst.

Bolagets utjämningsbelopp växte med 13 miljoner euro till 281 miljoner euro (268 mn euro).

Företagsledning och personal

Till Fennias styrelse hörde under verksamhetsåret industrirådet Mikael Ahlbäck (ordförande), kommerserådet Matti Pörhö (vice ordförande), filosofie licentiat Jussi Järventaus, vd Lars Koski, professor Eva Liljeblom, vd Timo Salli och vd Paul Stucki.

Styrelsen sammanträdde sammanlagt nio gånger under verksamhetsåret. Medlemmarnas närvaroprocen var 95 procent.

Bolagets verkställande direktör var Antti Kuljukka.

År 2016 hade bolaget i genomsnitt 935 anställda (1043).

Belöning

Utgångspunkten för belöningen i Fenniakoncernen är att den är sporrande, rättvis och rimlig och att belöningen av ledningen och personalen motsvarar koncernens och koncernbolagens kort- och långsiktiga intressen. Belöningsystemen grundar sig på på förhand fastställda mål som bygger på koncernens strategiska målsättningar. För att nå dessa mål har man utarbetat belöningsprinciper för koncernen (lönepolicy). I Fenniakoncernens lönepolicy fastställs hur löner och belöningar bestäms för samtliga Fenniaanställda. På Fennia är lönepolicyn en helhet, som påverkas utöver av ett intressant och tillräckligt utmanande uppgiftsområde också av bra ledning, personalförmåner och penningbelöning. Av lönepolicyn framgår även hur var och en Fenniaanställd kan påverka löneutvecklingen genom att utveckla sig själv och sitt eget arbete, och vilka de ansvar som gäller

löne- och belöningsfrågor är i bolaget.

I enlighet med belöningsprinciper har belöningen byggts upp på ett sätt som förebygger osund risktagning. Belöningsystemen har bl.a. på förhand fastställda maximibelöningar, som begränsar maximibeloppet för belöningar, och villkor för force majeure, som ger styrelsen rätt att ändra systemen under perioden om bolagets ekonomiska ställning har äventyrats eller om omständigheterna i övrigt ändrats avsevärt. När man beslutar om belöningar är det i regel den belönade personens chefs chef som beslutar om belöningsfrågor.

Koncernstruktur

Till Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennias koncernbokslut konsolideras Försäkringsaktiebolaget Fennia Liv på basis av bolagets underkoncernbokslut. Fennia äger 100 procent av Fennia Liv.

Till koncernbokslutet konsoliderades eFennia Oy. Fennia äger 20 procent av eFennia och rösträtten är 63,6 procent. Till koncernen hör även Fennia Kapitalförvaltning Ab, som Fennia Liv äger till 100 procent.

I slutet av 2016 hörde till koncernen ytterligare 29 fastighetsbolag av vilka 12 tillhörde den underkoncern som utgörs av Fennia Liv. Dessutom har Uudenmaan Pääomarahasto Oy sammanslagits med koncernen som intresseföretag.

Koncernbokslut

Rörelsevinsten från koncernens livförsäkringsverksamhet var 11 miljoner euro (3 mn euro). Premieinkomsten från livförsäkringen var 207 miljoner euro (200 mn euro). Utbetalda ersättningar uppgick till 90 miljoner euro (83 mn euro). Driftkostnaderna för livförsäkringsverksamheten var 14 miljoner euro (13 mn euro). Omkostnadsprocenten (av belastningsinkomsten) minskade och var 103,9 procent (112,0 %).

Fennia Liv fortsatte att öka ansvarskulden för räntekomplettering. Med vilket man förbereder sig för kommande kostnader som uppstår då beräkningsräntan gottskrivs försäkringar. Från resultatet överfördes 20 miljoner euro (70 mn euro) till ansvarsskulden för räntekomplettering.

Fennia Kapitalförvaltnings lönsamhet förbättrades och bolagets resultat för räkenskapsperioden var 0,8 miljoner euro (0,3 mn euro). De kundtillgångar som bolaget förvaltar ökade och var vid slutet av året 286 miljoner euro (234 mn euro).

Koncernens rörelsevinst var 11 miljoner euro (87 mn euro). Nettointäkterna från placeringar som bokförts i resultatet var 106 miljoner euro (212 mn euro), varav fondförsäkringarna utgjorde 63 miljoner euro (47 mn euro). Koncernens värderingsdifferenser ökade till 175 miljoner euro (140 mn euro).

Koncernens fria egna kapital var 289 miljoner euro (293 mn euro).

Risk- och solvenshantering

De principer för risk- och solvenshantering som bekräftats av koncernbolagens styrelser utgör grunden för risk- och solvenshanteringen i Fenniakoncernen. I Fenniakoncernen avses med riskhantering koordinerade strategier, processer, principer och åtgärder med vilka man identifierar, mäter, följer upp, hanterar och rapporterar de risker som gäller koncernen och koncernbolagen. Med solvenshantering avses strategier, processer, principer och åtgärder med vilka man styr och fastställer koncernbolagens och koncernens risktäckningskapacitet, riskvillighet och risktolerans samt de väsentligaste riskbegränsningarna.

Styrmodellen för riskhanteringssystemet bygger på den så kallade modellen med tre försvarslinjer, som beskrivs närmare i avsnittet om riskhantering. En riskhanteringskommitté har tillsatts för koncernens försäkringsbolag för att förbereda, styra och koordinera risk- och solvenshanteringsuppgifter samt för att förmedla information om detta.

Placeringsverksamheten baserar sig på de placeringsplaner som godkänns i bolagsstyrelserna, där man bland annat definierar allokering av placeringar samt ansvar och befogenheter för aktörer i den praktiska placeringsverksamheten. När allokeringen av placeringar fastställs beaktas bolagens risktäckningskapacitet.

För risker samt risk- och solvenshantering har bokslutsnoter utarbetats, där Fenniakoncernens mest betydande risker och de allmänna principerna för risk- och solvenshanteringen tas upp.

Rapport om solvens och finansiell ställning

Rapporterna om Fennias och Fennia Livs solvens och finansiell ställning publiceras den 19 maj 2017 på Fennias webbplats www.fennia.fi. Rapporten om Fenniakoncernen publiceras den 30 juni 2017.

Utsikter för pågående räkenskapsperiod

Prognoserna för tillväxt i den finländska ekonomin är något positiva. Om den ekonomiska verksamhetsmiljön består på en stabil nivå, den rätt höga politiska osäkerheten till trots, kommer de finländska smf-företagen att behöva mer arbetskraft. Detta kommer att påverka också Fennias verksamhet positivt och möjliggör att premieinkomsten ökar särskilt 2018 i och med en förbättrad sysselsättning.

Privathushållskunderna har börjat använda elektroniska kanaler i snabb takt. Vi kommer också framöver att satsa på byggande av högklassiga elektroniska tjänster både för våra företags- och privathushållskunder.

Resultaträkning

1 000 €	Koncernen 2016	Koncernen 2015	Moderbolaget 2016	Moderbolaget 2015	Noter
Försäkringsteknisk kalkyl					2
Skadeförsäkring					
Premieintäkter					
Premieinkomst	417 353	429 429	417 353	429 429	1
Återförsäkrares andel	-4 975	-5 182	-4 975	-5 182	
	412 378	424 247	412 378	424 247	
Förändring i premieansvaret	-228	-7 099	-228	-7 099	
Premieintäkter sammanlagt	412 150	417 148	412 150	417 148	
Ersättningskostnader					
Utbetalda ersättningar	-287 023	-282 899	-287 023	-282 899	
Återförsäkrares andel	1 391	951	1 391	951	
	-285 631	-281 948	-285 631	-281 948	
Förändring i ersättningsansvaret	-43 179	-46 274	-43 179	-46 274	
Återförsäkrares andel	2 998	-568	2 998	-568	
	-40 181	-46 843	-40 181	-46 843	
Ersättningskostnader sammanlagt	-325 812	-328 791	-325 812	-328 791	
Driftskostnader	-103 395	-95 333	-103 395	-95 333	4
Försäkringstekniskt bidrag före förändring i utjämningsbeloppet	-17 058	-6 976	-17 058	-6 976	
Förändring i utjämningsbeloppet	-12 993	-44 150	-12 993	-44 150	
Försäkringstekniskt bidrag	-30 051	-51 125	-30 051	-51 125	
FÖRSÄKRINGSTEKNISK KALKYL					
Livförsäkring					
Premieinkomst					
Premieinkomst	207 062	199 823			
Återförsäkrares andel	-1 181	-877			
Premieinkomst sammanlagt	205 881	198 946			
Andel av nettointäkterna från placeringsverksamheten	88 699	121 673			
Övriga försäkringstekniska intäkter					
Ersättningskostnader					
Utbetalda ersättningar	-90 640	-83 172			
Återförsäkrares andel	350	50			
Förändring i ersättningsansvaret	-11 502	-3 373			
Beståndsoverlåtelse		5 025			
Ersättningskostnader sammanlagt	-101 792	-81 469			
Förändring i premieansvaret	-170 619	-278 895			
Beståndsoverlåtelse		59 222			
Driftskostnader	-13 804	-13 304			
Försäkringstekniskt resultat	8 365	6 173			
Annan än försäkringsteknisk kalkyl					

Skadeförsäkringens tekniska bidrag	-30 051	-51 125			
Livförsäkringens tekniska resultat	8 365	6 173			
Intäkter av placeringsverksamheten	162 029	271 653	78 244	149 017	6
Uppskrivningar av placeringar	56 280	39 896			
Kostnader för placeringsverksamheten	-109 271	-97 399	-61 475	-54 271	6
Korrigerig av uppskrivningar av placeringar	-2 900	-2 295			
	106 138	211 856	16 769	94 746	
Överföring av placeringsverksamhetens nettointäktsandel	-88 699	-121 673			
Övriga intäkter					
Intäkter av värdepappersverksamhet	2 910	2 212			
Övriga	1 641	1 623	21	28	
	4 551	3 835	21	28	
Övriga kostnader					
Kostnader för värdepappersverksamhet	-2 090	-1 931			
Övriga	-1 038	-1 161	340	108	
	-3 128	-3 092	340	108	
Vinst/förlust av den egentliga verksamheten	-2 825	45 974	-12 920	43 757	
Andel av intresseföretagens förluster/vinster	-480	7			
Vinst/förlust före bokslutsdispositioner och skatter	-3 305	45 981	-12 920	43 757	
Bokslutsdispositioner					
Förändring i avskrivningsdifferensen			49	227	
Inkomstskatt					
Skatt för räkenskapsperioden	-2 223	-9 094	-191	-7 884	
Skatt för tidigare räkenskapsperioder	531	212	568	122	
Latent skatt	1 277	506			
	-416	-8 376	378	-7 762	
Minoritetsandelar	-325	-413			
Räkenskapsperiodens vinst/förlust	-4 046	37 192	-12 494	36 222	

Balansräkning

1 000 €	Koncernen 2016	Koncernen 2015	Moderbolaget 2016	Moderbolaget 2015	Noter
AKTIVA					
Immateriella tillgångar					
Övriga utgifter med lång verkningsstid	58 183	54 211	54 348	50 781	13
Goodwill	1 925	2 166			
Förskottsbetalningar	14 667	17 505	13 865	16 132	13
	74 776	73 882	68 213	66 914	
Placeringar					7
Fastighetsplaceringar					
Fastigheter och fastighetsaktier	333 449	338 179	131 880	132 953	8
Lånefordringar på företag inom samma koncern			124 818	99 037	8
Lånefordringar på ägarintresseföretag	1 843	1 843			
	335 293	340 023	256 698	231 990	
Placeringar i företag inom samma koncern och i ägarintresseföretag					
Aktier och andelar i företag inom samma koncern			53 229	53 229	9
Aktier och andelar i intresseföretag	2 909	3 389			9
	2 909	3 389	53 229	53 229	
Övriga placeringar					
Aktier och andelar	862 918	819 671	594 443	574 286	12
Finansmarknadsinstrument	808 548	845 284	472 418	511 566	
Fordringar på inteckningslån	25 892	15 003	22 987	12 052	
Övriga lånefordringar	31 421	19 499	30 646	18 738	10
Depositioner	4 000	6 000	2 000	3 000	
	1 732 779	1 705 458	1 122 494	1 119 643	
Depåfordringar inom återförsäkring	30	30	30	30	
Placeringar sammanlagt	2 071 011	2 048 899	1 432 451	1 404 892	
Placeringar som utgör täckning för fondförsäkringar	900 910	721 071			
Fordringar					
Vid direktförsäkringsverksamhet					
Hos försäkringstagare	75 728	79 712	74 834	79 089	
Vid återförsäkringsverksamhet	809	664	459	614	
Övriga fordringar	92 225	75 864	80 655	75 803	
Latenta skattefordringar	638	556			
	169 400	156 797	155 948	155 506	
Övriga tillgångar					
Materiella tillgångar					
Maskiner och inventarier	6 024	7 751	5 705	7 333	13
Varulager	306	306	293	294	
	6 329	8 057	5 998	7 627	
Kassa och bank	66 250	55 880	37 853	34 249	
	72 579	63 937	43 851	41 876	
Aktiva resultatregleringar					
Räntor och hyror	11 458	10 344	5 777	5 625	
Övriga aktiva resultatregleringar	18 854	11 972	16 235	8 053	
	30 312	22 316	22 013	13 678	
	3 318 987	3 086 901	1 722 476	1 682 865	

1 000 €	Koncernen 2016	Koncernen 2015	Moderbolaget 2016	Moderbolaget 2015	Noter
PASSIVA					
Eget kapital					16
Grundfond	7 703	7 703	7 703	7 703	
Uppskrivningsfond	885	885	885	885	
Säkerhetsfond	264 291	228 120	264 291	228 120	
Styrelsens disponibla medel	59	59	59	59	
Vinst från tidigare räkenskapsperioder	28 251	27 281			
Räkenskapsperiodens vinst	-4 046	37 192	-12 494	36 222	
	297 142	301 239	260 444	272 988	
Akkumulerade bokslutsdispositioner					
Avskrivningsdifferens			1 051	1 100	
Minoritetsandelar	1 709	1 786			
Försäkringsteknisk ansvarsskuld					
Premieansvar inom skadeförsäkring	134 931	134 703	134 931	134 703	
Premieansvar inom livförsäkring	485 309	485 125			
Ersättningsansvar inom skadeförsäkring	1 003 832	960 653	1 003 832	960 653	
Återförsäkrares andel	-9 428	-6 430	-9 428	-6 430	
	994 404	954 223	994 404	954 223	
Ersättningsansvar inom livförsäkring	152 738	151 699			
Utgjänningsbelopp inom skadeförsäkring	281 317	268 324	281 317	268 324	
Försäkringsteknisk ansvarsskuld sammanlagt	2 048 699	1 994 074	1 410 652	1 357 249	
Ansvarsskuld för fondförsäkringar	903 219	722 320			
Skulder					
Av återförsäkringsverksamhet	1 987	1 573	1 088	1 031	
Övriga skulder	21 493	23 915	17 103	21 405	
Latenta skatteskulder	7 564	8 759			
	31 044	34 248	18 191	22 436	
Passiva resultatregleringar	37 174	33 234	32 138	29 091	
	3 318 987	3 086 901	1 722 476	1 682 865	

■ Moderbolagets finansieringsanalys

Indirekt finansieringsanalys

1 000 €	2016	2015
Rörelseverksamhetens kassaflöde		
Vinst av den egentliga verksamheten	-12 543	35 995
Korrektivposter		
Förändring i den försäkringstekniska ansvarsskulden	53 402	98 091
Nedskrivningar och uppskrivningar av placeringar	14 414	10 282
Avskrivningar enligt plan	18 847	16 617
Övriga korrektivposter	-8 759	-66 059
Kassaflöde före förändring i rörelsekapital	65 361	94 926
Förändring i rörelsekapital:		
Minskning/ökning av kortfristiga räntefria rörelsefordringar	-1 749	-20 593
Minskning/ökning av kortfristiga räntefria skulder	4 043	359
Rörelseverksamhetens kassaflöde före finansiella poster och skatter	67 655	74 692
Betalda räntor och betalningar för rörelseverksamhetens övriga finansiella kostnader	-207	-208
Betalda direkta skatter	-8 294	-12 801
Rörelseverksamhetens kassaflöde	59 154	61 683
Investeringarnas kassaflöde		
Investeringar i placeringar (exkl. likvida medel)	-47 841	-100 375
Överlåtelseinkomster av placeringar (exkl. likvida medel)	8 589	74 030
Investeringar i och överlåtelseinkomster av materiella och immateriella tillgångar samt av övriga tillgångar (netto)	-16 298	-19 104
Investeringarnas kassaflöde	-55 550	-45 449
Finansieringens kassaflöde		
Utbetalda utdelningar/räntor på garantikapital och övrig utbetalning av vinst	-	-
Förändring i likvida medel	3 604	16 235
Likvida medel vid räkenskapsperiodens början	34 249	18 014
Likvida medel vid räkenskapsperiodens slut	37 853	34 249
	-3 604	16 235

Bokslutsprinciper

Bokslutet har upprättats enligt bokföringslagen och lagarna om aktiebolag och försäkringsbolag samt i enlighet med beslut, föreskrifter och anvisningar från de myndigheter som övervakar försäkringsbolag.

Placeringarnas bokföringsvärde

Byggnader och konstruktioner tas i balansräkningen upp till anskaffningsutgiften med avdrag för avskrivningarna enligt plan eller till ett lägre verkligt värde. Fastighetsaktier samt mark- och vattenområden tas i balansräkningen upp till anskaffningsutgiften eller till ett lägre verkligt värde. Intäktsförda uppskrivningar på byggnader avskrivs enligt plan.

Aktier och andelar som hänför sig till placeringstillgångar tas i balansräkningen upp till anskaffningsutgiften eller till ett lägre verkligt värde. Aktier och andelar som hänför sig till anläggningstillgångar tas upp till anskaffningsutgiften eller till ett lägre verkligt värde om värdesänkningen anses bestående. Anskaffningsutgiften beräknas med hjälp av medelpriset.

Finansmarknadsinstrument tas i balansräkningen upp till anskaffningsutgiften. Anskaffningsutgiften beräknas med hjälp av medelpriset. Differensen mellan finansmarknadsinstrumentens nominella värde och anskaffningsutgiften periodiseras till räntetäkter eller som avdrag för dessa under finansmarknadsinstrumentets löptid. Motposten bokförs som ökning eller minskning av anskaffningsutgiften. Värdeförändringar till följd av fluktuationer i räntenivån har inte bokförts. Nedskrivningar i anslutning till emittentens kreditvärdighet bokförs i resultatet.

Lånefordringar och depositioner tas i balansräkningen upp till det nominella värdet eller till ett bestående lägre sannolikt värde än detta.

De nedskrivningar som tidigare gjorts av placeringar återförs via resultaträkningen högst upp till den ursprungliga anskaffningsutgiften när det verkliga värdet ökar.

Derivatkontrakt används i första hand till att skydda placeringsportföljerna mot valutakursrisker och prisrisker genom att tillämpa skyddande av verkligt värde. Derivaten bokförs dock i regel som icke-skyddande, även om derivat fungerar som effektiva skydd. Vinster och förluster som uppkommit under räkenskapsperioden till följd av att kontrakt stängts eller förfallit har bokförts som intäkter eller kostnader för räkenskapsperioden. Den negativa differensen mellan det verkliga värdet för ett icke-skyddande derivatkontrakt och ett högre bokföringsvärde/en högre avtalskurs bokförs som kostnad. Orealiserade intäkter bokförs inte.

Räntederivat används för att skydda ränterisken gällande den marknadsmässiga ansvarsskulden mot framtida värdeförändringar enligt bolagets riskhantering. Dessa räntederivat bokförs som skyddande. Vid säkringsredovisning bokförs inte negativ värdeförändring på derivat som kostnad till den del värdeförändringen på det skyddade objektet täcker den och förutsatt att skyddet är effektivt. Om emellertid den negativa värdeförändringen på skyddade räntederivat överskrider den positiva värdeförändringen på den skyddade marknadsmässiga ansvarsskulden, bokförs den överskridande delen till nedskrivningar av placeringar. Av räntederivat bokförs som intäkter och kostnader för räkenskapsperioden enligt avtal de räntor som hänför sig till räkenskapsperioden. Vinster eller förluster till följd av att räntederivat, som bokförts som skyddande, har stängts periodiseras över löptiden för varje derivatkontrakt.

Placeringar som utgör täckning för fondförsäkringar värderas till verkligt värde.

Bokföringsvärde för annan egendom än placeringar

Som övriga utgifter med lång verkningstid har utgifter för totalrenovering av lägenheter och för planering av datasystem aktiverats. Dessutom har goodwill aktiverats i balansräkningen. Dessa och inventarier tas i balansräkningen upp till anskaffningsutgiften med avdrag för avskrivningar enligt plan. För aktivering av datasystem har också avskrivningar för värdeminskningar bokförts. Under räkenskapsperioden bokfördes också tilläggsavskrivningar för datautrustning vars användningstid är under tre år.

Premiefordringar tas i balansräkningen upp till det sannolika värdet och övriga fordringar till det nominella värdet eller till ett bestående lägre sannolikt värde. Från premiefordringarnas nominella värde har annulationer som baserar sig på tidigare erfarenhet dragits av, varvid man får det sannolika värdet. En fordran som sannolikt inte kommer att betalas bokförs som kreditförlust.

Avskrivningar enligt plan

Avskrivningar enligt plan görs som lineära avskrivningar på anskaffningsutgiften baserade på ekonomisk verkningstid. De uppskattade avskrivningstiderna är i genomsnitt följande:

Dataprogram	3–7 år
Utgifter för planering av datasystem	5–10 år
Övriga utgifter med lång verkningstid	5–10 år
Goodwill	10 år
Kontors-, affärs- och industribyggnader	20–75 år
Beståndsdelar i byggnader	10–20 år
Transportmedel och datautrustning	3–5 år
Kontorsmaskiner och -inventarier	7 år

Uppskrivningar av placeringar

Uppskrivningar av placeringar som hänför sig till placeringstillgångar och till placeringar som utgör täckning för fondförsäkringar samt korrektivposter till uppskrivningarna bokförs via resultaträkningen.

Uppskrivningar av placeringar som hänför sig till anläggningstillgångar och återföringar av dem redovisas mot uppskrivningsfonden under det bundna egna kapitalet. Intäktsförda uppskrivningar på byggnader avskrivs enligt plan.

Placeringarnas verkliga värde

Som värden för fastigheter och fastighetsaktier används högst marknadsbaserade verkliga värden. Objekten värderas med en avkastningsvärdemetod som bygger på kassaflödet. I det årliga fastställandet av fastighetsplaceringarnas verkliga värde deltar en utomstående auktoriserad fastighetsvärderare och bolagets egna experter.

Det verkliga värdet för aktier och andelar i livförsäkringsbolaget, som är dotterbolag, bygger på metoden Embedded Value. Dotterbolagets Embedded Value bygger på en omräknad Solvens II-balansräkning.

För noterade värdepapper och för sådana värdepapper som har en marknad används som verkligt värde årets sista tillgängliga kurs enligt fortlöpande handel, eller om den saknas, den sista avslutskursen. Som verkligt värde för värdepapper som inte noteras används det sannolika överlåtelsepriset, den återstående anskaffningsutgiften eller ett substansvärde. Som verkligt värde för kapitalinvesteringsfondandelar har den värdering som förvaltningsbolaget uppgett om fondens verkliga värde tillämpats eller om den fattas anskaffningsutgiften.

Derivatkontrakt värderas till verkligt värde på bokslutsdagen.

Som verkligt värde för fordringar tillämpas det nominella värdet eller ett lägre sannolikt värde.

Poster i utländsk valuta

Affärstransaktioner i utländsk valuta bokförs enligt transaktionsdagens kurs. Fordringar och skulder i utländsk valuta liksom verkligt värde för placeringar har i bokslutet omvandlats till euro genom att använda Europeiska centralbankens referensväxelkurser på bokslutsdagen. Kursdifferenser som uppkommit under räkenskapsperioden och vid bokslutet bokförs som korrigeringsposter till de berörda inkomsterna och utgifterna eller som intäkter och kostnader av placeringsverksamheten om kursdifferenserna hör till finansieringstransaktioner. Kursdifferenser i den försäkringstekniska kalkylen har i resultaträkningen inte överförts till intäkter/kostnader av placeringsverksamheten. Att överföringen inte gjorts har ingen effekt på den korrekta och tillräckliga bild som resultaträkningen ger av hur resultatet har bildats.

Arrangemang för personalens pensioner

Pensionsskyddet för personalen i koncernbolagen har ordnats genom ArPL-försäkringar i Ömsesidiga

Arbetspensionsförsäkringsbolaget Elo och i Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Etera. Pensionsutgifter som hänför sig till räkenskapsåret har bokförts som kostnader enligt prestationsprincipen. Under räkenskapsperioden har ersättningar som ska betalas ut till personalen som omfattats av ArPL-tilläggspensionsförsäkringen, som upphörde den 31 december 2016, bokförts som reserv för kostnader.

Ackumulerade bokslutsdispositioner och hantering av latent skatter

Lagstiftningen gör det möjligt att bokföra frivilliga reserver samt avskrivningar som överskrider planen. I koncernbolagens bokslut avdras inte den latent skatteskulden från ackumulerade bokslutsdispositioner, fonderade uppskrivningar och värderingsdifferenser på placeringar. Intäktsförda uppskrivningar är skattepliktig inkomst. Latenta skattefordringar till följd av periodiseringsdifferenser i bokföring och beskattning har inte tagits upp i koncernbolagens bokslut. Koncernbolagen har inte motsvarande latent skatteskulder. I koncernbokslutet har latent skatteskulder och latent skattefordringar till följd av konsolideringsåtgärder, fonderade uppskrivningar och periodiseringsdifferenser bokförts.

I koncernbokslutet har den ackumulerade avskrivningsdifferensen delats upp i ändring i den latent skatteskulden och i räkenskapsperiodens resultat samt i latent skatteskuld och i eget kapital. Den tillämpade skattesatsen är 20 procent.

Skadeförsäkringens ersättningsansvar

Ersättningsansvaret omfattar de ersättningsbelopp som bolaget ska betala efter räkenskapsåret och som orsakats av skador som inträffat under räkenskapsåret eller tidigare samt av andra försäkringsfall.

På grund av att räntenivån sjunkit beslöt bolaget att i slutet av räkenskapsåret sänka den beräkningsränta som används vid diskontering av ansvarsskulden till 2,0 procent. Kompletteringen av ersättningsansvaret var enligt försäkringsgren följande:

lagstadgad olycksfallsförsäkring	15,4 miljoner euro
ansvarsförsäkring för motorfordon	14,7 miljoner euro

Vid beräkning av ersättningsansvaret för alla ersättningar i pensionsform tillämpas förräntning, och den tillämpade räntesatsen är 2,0 procent (2,4 %). På andra delar av ersättningsansvaret tillämpas inte förräntning.

Vid beräkning av pensionsreserver tillämpar bolaget den dödlighetsmodell som allmänt används av försäkringsbolag och som uppdaterades 2016 på en konfidensnivå på 75 procent. Förändringen i dödlighetsmodellen påverkade i sin helhet så att i slutet av räkenskapsåret upplöstes ersättningsansvar på 0,3 miljoner euro.

Till ersättningsansvaret hör också det utjämningsbelopp som separat ska tas upp i balansräkningen. Utjämningsbeloppet är en buffert som kalkylerats i händelse av skaderika år. Storleken på utjämningsbeloppet bestäms på de grunder som Finansinspektionen fastställer för bolaget. Bolaget ansökte om och fick igenom en ändring av grunderna från 2016. Den nya grunden för utjämningsbeloppet minskar överföringen av utjämningsbeloppet.

Ansvarsskuld för livförsäkringen

Vid beräkning av ansvarsskulden följs både lagen om försäkringsbolag och Social- och hälsovårdsministeriets och Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar.

Vid försäkringar som är bundna till placeringarnas värdeutveckling (fondförsäkringar) används ingen beräkningsränta. För övriga försäkringar beräknas ansvarsskulden per försäkring, och den beräkningsränta som tillämpas varierar enligt följande:

- För individuella liv- och pensionsförsäkringar tillämpas en beräkningsränta på 1–4,5 procent, storleken på räntan beror på försäkringens begynnelsestidpunkt. För nya försäkringsavtal är beräkningsräntan 1 procent.
- För kapitaliseringsavtal är beräkningsräntan 0–2,5 procent, storleken på räntan beror på avtalets begynnelsestidpunkt och målgrupp.
- För gruppensionsförsäkringen är beräkningsräntan 0–3,5 procent. Nya gruppensionsförsäkringar är bundna till årsräntan (beräkningsräntan är 0 %).

För att uppfylla beräkningsräntekravet för pensions- och sparförsäkringar, vars beräkningsränta är 2,0–4,5 procent, kompletterades ansvarsskulden såväl under räkenskapsåret som vid tidigare bokslut. Ansvarsskulden för räntekomplettering var cirka 136,0 miljoner euro den 31 december 2016. I och med räntekompletteringen är det årliga minimiavkastningskravet,

som läggs på placeringsverksamheten, för detta bestånd 1,0 procent.

Skälighetsprincipen

Enligt 13 kap. 2 § i lagen om försäkringsbolag ska livförsäkringsbolag tillämpa den s.k. skälighetsprincipen i fråga om sådana försäkringar som enligt försäkringsavtalet berättigar till extra förmåner som utdelas enligt de överskott som försäkringarna eventuellt avkastar. Denna princip förutsätter att en skälig del av det överskott som dessa försäkringar avkastar i form av extra förmåner ska återföras till de aktuella försäkringarna, om detta inte förhindras av solvenskraven.

Fennia Livs mål är att på lång sikt ge försäkringskapitalet i de försäkringar som är berättigade till utdelning av överskottet minst en avkastning som för sparförsäkringars del motsvarar 12 månaders Euribor och för pensionsförsäkringars del avkastningen på den tyska statens 10 åriga masskuldebrevslån. Försäkringens duration och återköpsrätt beaktas då de extra förmånerna delas ut. Avkastningen som delas ut bestäms utifrån de långsiktiga nettointäkterna från bolagets placeringar.

Med försäkringens totalränta avses det sammanlagda belopp för försäkringsavtalets beräkningsränta och de extra förmåner som ska gottskrivas det aktuella avtalet. På beloppet för de extra förmåner som gottskrivs inverkar avtalets beräkningsräntenivå. När bolagets nettointäkter från placeringar är låga sänks nivån på de extra förmånerna. Då kan totalräntan på de försäkringar som har en låg beräkningsränta bli lägre än hos försäkringar med en hög beräkningsränta. När placeringarnas nettoavkastning är hög, kan försäkringar med en låg beräkningsränta få en högre totalränta än de försäkringar som har en hög beräkningsränta.

När det gäller nivån på de extra förmånerna strävar man efter kontinuitet, vilket betyder att överskottet från placeringsintäkterna kan periodiseras till att delas ut som extra förmåner till en berörd försäkringsgrupp under kommande år.

Nivån på de extra förmånerna begränsas av avkastningskraven som ägaren har fastställt för kapitalet samt av bolagets solvensmål. Solvensmålet uppställs så att alla solvensgränser som lagstiftarna förutsätter överskrids och att bolaget kan ta risker i sin placeringsverksamhet i den mån som upprätthållandet av solvensen, avkastningskravet på ansvarsskulden och ägarens avkastningskrav förutsätter.

Fennia Livs styrelse fastställer årligen de extra förmåner som delas ut till försäkringarna. Beloppet för de på förhand fastställda extra förmånerna kan dock ändras även mitt under året om solvensen eller den allmänna marknadssituationen förutsätter det.

I risklivförsäkringar tillämpas den så kallade skälighetsprincipen i dödsfalls- och invaliditetsskyddet för namngivna försäkringsgrupper i form av höjda ersättningsbelopp.

Målen för de extra förmånerna är inte bindande, och de är inte heller en del av det försäkringsavtal som ingås mellan bolaget och försäkringstagaren. Målen för de extra förmånerna gäller tills vidare och bolaget förbehåller sig rätten att ändra dessa mål.

Hur skälighetsprincipen uppfylldes 2016

De extra förmåner som Fennia Liv delade ut 2016 motsvarar de mål som bolaget uppställt i sin skälighetsprincip. Avkastningen som delas ut till försäkringarna bestäms utifrån de långsiktiga nettointäkterna från bolagets placeringar. När det gäller nivån på de extra förmånerna strävar man efter kontinuitet. När extra förmåner delas ut beaktas bolagets solvensställning.

Bolagets placeringsavkastning 2016 var hyfsad. På grund av den ytterst låga räntenivån, som nu fortsatt en längre tid, överfördes i bokslutet 20 miljoner euro från resultatet till ansvarsskulden för räntekomplettering för att bekosta beräkningsräntan de kommande åren. Med detta tryggar man bolagets förmåga att bekosta en hög beräkningsränta även i framtiden. Ansvarsskulden för räntekomplettering upplöstes enligt plan.

Den riskfria räntan har varit låg för såväl korta räntor som långa statslån ända sedan 2009. Den totalränta som Fennia Liv gottskrivit har tydligt överskridit den motsvarande placeringstidens riskfria ränta 2009–2016. Utöver avtalets beräkningsränta har även försäkringens duration och återköpsrätt beaktats vid utdelningen av de extra förmånerna. Därför har den totalränta som gottskrivs pensionsförsäkringar vanligen varit högre än den ränta som gottskrivs sparförsäkringar.

Tabellen nedan visar Fennia Livs totalräntor som gottskrevs 2016.

Årlig totalränta för räntebärande försäkringar 2016

Beräknings- ränta	Individuell sparförsäkring	Individuell pensionsförsäkring	Gruppensions- försäkring	Kapitaliserings- avtal
----------------------	-------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------	---------------------------

4,50 %	4,50 %	4,50 %		
3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	
2,50 %	2,50 %	2,95 %	2,95 %	2,50 %
2,00 %			2,90 %	
1,50 %	1,85 %			1,65 %
1,00 %	1,83 %	2,90 %	2,90 %	1,45 %
0,00 %			2,90 %	1,45 %

Koncernbokslut

I Fennias koncernbokslut har alla de dotterbolag konsoliderats där moderbolaget direkt eller indirekt har över hälften av rösträtten. Försäkringsaktiebolaget Fennia Liv hör till koncernen som dotterbolag. Fennia Liv och dess dotterbolag har konsoliderats i koncernbokslutet på basis av Fennia Livs underkoncernbokslut. EFennia Oy (20 procents ägarandel, rösträtt 63,6 procent) är Fennias dotterbolag och Fennia Kapitalförvaltning Ab är Fennia Livs dotterbolag (100 procents ägarandel). De övriga dotterbolag som konsoliderats i koncernbokslutet är alla fastighetsbolag. I slutet av 2016 hörde till koncernen 29 fastighetsbolag, av vilka 12 tillhörde den underkoncern som utgörs av Fennia Liv.

Koncernbokslutet har upprättats som sammanställning av moderbolagets och dotterbolagens resultaträkningar, balansräkningar och noter. Bolagens interna fordringar och skulder, intäkter och kostnader, vinstutdelning samt inbördes aktieinnehav har eliminerats. Från resultatet och det egna kapitalet har minoritetsandelen avskiljts som separat post. Inbördes aktieinnehav har eliminerats genom förvärvsmetoden. Den koncernaktiva som hänför sig till anläggningstillgångsposter avskrivs enligt avskrivningsplanen för den berörda anläggningstillgångsposten. Koncerngoodwill som inte har hänförts har avskrivits i sin helhet.

De uppskrivningar som fanns i fastighetsdotterbolagens bokföring när aktierna förvärvades har återförts, eftersom grunden för att de genomförts har inverkat på anskaffningspriset för dotterbolagets aktier.

I koncernbokslutet har de bolag där koncernen kontrollerar 20–50 procent av rösträtten konsoliderats som intresseföretag genom kapitalandelsmetoden. Undantag utgör innehaven (20–50 procent) i ömsesidiga bostads- och fastighetsaktiebolag som inte konsolideras i koncernbokslutet. Att de inte konsolideras har ingen väsentlig inverkan på koncernens resultat och fria egna kapital.

Eufex Fondadministration Ab startade Specialplaceringsfonden Fennica Fastigheter I den 31 december 2013. I samband med starten överläts från Fennia, Fennia Liv och Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Etera fastighetsobjekt till fonden som apportplaceringar. Till följd av överlåtelsen av fastighetsobjekten bokfördes 12 miljoner euro som överlåtelsevinst i koncernens resultatet för 2013. Överlåtelsen av fastighetsobjekten hade dock ingen betydande inverkan på bolagens och koncernens solvens. Eufex Fondadministration Ab (nuförtiden Elite Fondadministration Ab) har överlåtit portföljförvaltningen av Specialplaceringsfonden Fennica Fastigheter I till Fennia Kapitalförvaltning. Fennia och Fennia Liv har inte gjort ytterligare teckningar i fonden efter de placeringar som gjordes när fonden startades. I koncernbokslutet var det verkliga värdet på andelarna i Specialplaceringsfonden Fennica Fastigheter I 55 miljoner euro. Fenniakoncernens ägarandel i fonden var efter de teckningar som gjordes fram till den 31 december 2016 och som noteras vid värdeberäkning av fonden den 31 mars 2017 30 procent. Fonden har inte konsoliderats i koncernbokslutet som intresseföretag. De vinstandelar som fonden betalat (2016 3,5 mn euro och 2015 2,6 mn euro) och som bygger på resultaten för 2014–2015 har vid betalningstidpunkten bokförts i bolagens intäkter av placeringsverksamheten. Koncernens innehav i fonden redovisas i balansräkningen som fastighetsfondandelar med anskaffningspris, och värderingsdifferensen mellan deras verkliga värde och anskaffningspris inkluderas av värderingsdifferensen av koncernens placeringar. En konsolidering skulle inte medföra mervärde till koncernens bokslutsinformation.

Koncernbolagen

Fennias koncernbokslut inkluderar följande dotterbolag

eFennia Oy
 Emmelia Oy
 Asunto Oy Espoon Myllynkivi
 Asunto Oy Helsingin Vattuniemenkuja 8
 Asunto Oy Helsingin Viikinportti
 Asunto Oy Keravan Jaakonkulma
 Kiinteistö Oy Eagle Lahti
 Kiinteistö Oy Joensuun Metropol
 Kiinteistö Oy Kyllikinportti 2
 Kiinteistö Oy Ornant
 Kiinteistö Oy Ruosilantie 4-6
 Kiinteistö Oy Ruosilantie 11
 Kiinteistö Oy Televisiokatu 1
 Kiinteistö Oy Televisiokatu 3
 Kiinteistö Oy Tampereen Rautatienkatu 21
 Kiinteistö Oy Tampereen Ratapihan kulma
 Asunto Oy Tampereen Posteljooninpuisto

Nya dotterbolag

Kiinteistö Oy Vantaan Kaivokselantie 9
 Emmelia-tontit Ky

Försäkringsaktiebolaget Fennia Liv

Dotterbolag

Fennia Kapitalförvaltning Ab
 Kiinteistö Oy Teohypo
 Kiinteistö Oy Espoon Niittyrinne 1
 Kiinteistö Oy Vaajakosken Varaslahdentie 6
 Kiinteistö Oy Sellukatu 5
 Kiinteistö Oy Vasaraperän Liikekeskus
 Kiinteistö Oy Koivuhaanportti 1-5
 Kiinteistö Oy Mikkelin Hallituskatu 1
 Kiinteistö Oy Vasaramestari
 Kiinteistö Oy Konalan Ristipellontie 25
 Asunto Oy Jyväskylän Jontikka 2
 Asunto Oy Tampereen Vuoreksen Puistokatu 76
 Munkinseudun Kiinteistö Oy

Koncernbokslutet inkluderar som intresseföretag

Uudenmaan Pääomarahasto Oy

■ Noter till moderbolaget

Noter till resultaträkningen och balansräkningen

1. Premieinkomst

1 000 €	2016	2015
Skadeförsäkring		
Direktförsäkring		
Från hemlandet	417 016	429 024
Återförsäkring	338	405
Premieinkomst före återförsäkrares andel	417 353	429 429

2. Resultat enligt försäkringsklassgrupp, moderbolag

Försäkringsklassgrupp	År	Premie- inkomst före åter- försäkrares andel	Premie- intäkter före åter- försäkrares andel	Ersättnings- kostnader före åter- försäkrares andel	Drifts- kostnader före åter- försäkrares provisioner och vinstandelar	Åter- försäkrares andel	Försäkrings- tekniskt bidrag före förändring i garanti- avgifts- posten och utjämnings- beloppet
Lagstadgat olycksfall	2016	82 392	82 307	-96 523	-13 395	-296	-27 908
	2015	88 750	88 851	-91 313	-11 724	-328	-14 513
	2014	88 823	89 041	-83 257	-12 217	-205	-6 638
Övriga olycksfall och sjukdomar	2016	45 165	43 952	-33 514	-12 132	-121	-1 815
	2015	43 612	41 888	-34 223	-10 924	-118	-3 377
	2014	39 524	38 045	-34 636	-11 072	-213	-7 876
Motorfordonsansvar	2016	78 334	79 411	-52 898	-21 784	-266	4 462
	2015	81 695	80 207	-60 787	-20 482	-510	-1 573
	2014	77 909	76 127	-56 957	-21 669	-414	-2 914
Landfordon	2016	76 916	76 800	-60 266	-20 968	81	-4 353
	2015	76 385	74 488	-51 252	-19 243	-245	3 748
	2014	71 183	69 092	-51 318	-20 061	-424	-2 712
Brand och annan skada på egendom	2016	86 505	86 435	-63 152	-22 790	-647	-154
	2015	87 941	86 577	-56 028	-21 349	-2 150	7 050
	2014	85 530	85 133	-54 413	-22 159	-2 041	6 519
Ansvar	2016	23 470	23 553	-12 811	-5 382	1 563	6 923
	2015	26 107	25 717	-21 564	-5 061	-477	-1 384
	2014	42 358	42 021	-32 460	-5 330	-1 293	2 938
Övriga	2016	24 233	24 333	-10 816	-7 034	-662	5 821
	2015	24 534	24 191	-13 529	-6 633	-732	3 297
	2014	24 284	24 253	-14 885	-6 993	-1 483	893
DIREKTFÖRSÄKRING SAMMANLAGT	2016	417 016	416 790	-329 980	-103 485	-348	-17 022
	2015	429 024	421 919	-328 696	-95 416	-4 559	-6 752
	2014	429 611	423 713	-327 927	-99 501	-6 073	-9 788
Återförsäkring	2016	338	335	-221	-149	0	-36
	2015	405	411	-477	-158	0	-224
	2014	430	433	-494	-165	0	-227
SAMMANLAGT	2016	417 353	417 125	-330 202	-103 634	-348	-17 058
	2015	429 429	422 330	-329 173	-95 574	-4 559	-6 976
	2014	430 042	424 145	-328 421	-99 666	-6 073	-10 015
Förändring i utjämningsbeloppet	2016						-12 993
	2015						-44 150
	2014						-43 519
FÖRSÄKRINGS- TEKNISKT BIDRAG	2016						-30 051
	2015						-51 125
	2014						-53 534

3. Poster som avdragits från premieinkomsten

1 000 €	2016	2015
Kreditförluster på premiefordringar	1 978	2 299
Fördelningsavgifter	25 651	24 854
Premieskatt	70 131	69 427
Brandskyddsavgift	925	947
Trafiksäkerhetsavgift	885	799
Arbetarskyddsavgift	1 414	1 545
	100 984	99 871

4. Specifikation av driftskostnader

1 000 €	2016	2015
Totala driftskostnader enligt funktion		
Utbetalda ersättningar	36 139	33 392
Driftskostnader	103 395	95 333
Kostnader för skötsel av placeringsverksamheten	5 722	4 454
Övriga kostnader	-395	-110
Sammanlagt	144 861	133 068
Funktionsspecifika avskrivningar enligt plan		
Utbetalda ersättningar	5 158	4 492
Driftskostnader	10 852	9 040
Kostnader för skötsel av placeringsverksamheten	617	571
Sammanlagt	16 627	14 103
Specifikation av driftskostnaderna i resultaträkningen		
Utgifter för anskaffning av försäkringar		
Provisioner för direktförsäkring	10 618	11 112
Provisioner och vinstandelar för mottagen återförsäkring	39	48
Övriga utgifter för anskaffning av försäkringar	42 791	34 303
	53 449	45 463
Kostnader för skötsel av försäkringar	30 632	30 758
Förvaltningskostnader	19 553	19 352
Provisioner och vinstandelar för avgiven återförsäkring	-239	-240
Sammanlagt	103 395	95 333

5. Specifikation av personalkostnader, personal och medlemmar i olika organ

1 000 €	2016	2015
Personalkostnader		
Löner och arvoden	56 690	54 146
Pensionskostnader	11 919	11 447
Övriga lönebikostnader	6 228	5 041
Sammanlagt	74 838	70 634
Löner och arvoden till ledningen		
Verkställande direktören och verkställande direktörens ställföreträdare	777	799
Styrelsen	209	211
Förvaltningsrådet	51	156
	1 037	1 166
Pensionsåldern för verkställande direktören bestäms enligt ArPL.		
Antal anställda i genomsnitt under räkenskapsperioden	935	1043
Revisorns arvoden		
Revision	58	62
Skatterådgivning	6	6
Övriga tjänster	4	12
	68	80

6. Specifikation av nettointäkterna av placeringsverksamheten

1 000 €	2016	2015
Intäkter av placeringsverksamheten		
Intäkter av placeringar i företag inom samma koncern		
Utdelningsintäkter	120	3 520
Ränteintäkter		
Intäkter av fastighetsplaceringar	120	3 520
Ränteintäkter		
Från företag inom samma koncern	2 072	2 167
Övriga intäkter		
Från företag inom samma koncern	281	279
Från övriga företag	18 251	21 584
	20 605	24 030
Intäkter av övriga placeringar		
Utdelningsintäkter	9 691	9 608
Ränteintäkter	10 597	11 222
Övriga intäkter	1 567	3 938
	21 855	24 768
Sammanlagt	42 580	52 318
Återförda nedskrivningar	9 620	4 980
Försäljningsvinster	26 044	91 719
SAMMANLAGT	78 244	149 017
Kostnader för placeringsverksamheten		
Kostnader för fastighetsplaceringar		
Till företag inom samma koncern	-8 861	-10 206
Till övriga företag	-2 772	-2 173
	-11 633	-12 380
Kostnader för övriga placeringar	-5 925	-6 218
Räntekostnader och övriga kostnader för främmande kapital		
Till övriga företag	-207	-208
	-207	-208
Sammanlagt	-17 765	-18 806
Nedskrivningar och avskrivningar		
Nedskrivningar	-24 034	-15 262
Byggnadsavskrivningar enligt plan	-2 220	-2 514
	-26 254	-17 775
Försäljningsförluster	-17 455	-17 690
SAMMANLAGT	-61 475	-54 271
Nettointäkter av placeringsverksamheten i resultaträkningen	16 769	94 746

7. Verkligt värde och värderingsdifferens för placeringar

1 000 €	Placeringar 31.12.2016			Placeringar 31.12.2015		
	Återstående anskaffnings-utgift	Bokförings-värde	Verkligt värde	Återstående anskaffnings-utgift	Bokförings-värde	Verkligt värde
Fastighetsplaceringar						
Fastigheter	18 098	27 684	78 046	19 798	29 749	72 136
Fastighetsaktier i företag inom samma koncern	86 016	88 816	126 964	85 958	85 958	120 333
Fastighetsaktier i ägarintresseföretag	10 183	10 183	15 932	10 274	10 325	12 891
Övriga fastighetsaktier	5 028	5 197	6 507	6 753	6 921	7 709
Lånefordringar på företag inom samma koncern	124 818	124 818	124 818	99 037	99 037	99 037
Placeringar i företag inom samma koncern						
Aktier och andelar	53 229	53 229	59 203	53 229	53 229	69 008
Övriga placeringar						
Aktier och andelar	594 443	594 443	638 363	574 286	574 286	601 257
Finansmarknadsinstrument	472 418	472 418	475 386	511 566	511 566	511 599
Fordringar på inteckningslån	22 987	22 987	22 987	12 052	12 052	12 052
Övriga lånefordringar	30 646	30 646	30 646	18 738	18 738	18 738
Depositioner	2 000	2 000	2 000	3 000	3 000	3 000
Depåfordringar inom återförsäkring	30	30	30	30	30	30
	1 419 897	1 432 451	1 580 883	1 394 722	1 404 892	1 527 790
I den återstående anskaffningsutgiften för finansmarknadsinstrument ingår skillnaden mellan det nominella värdet och anskaffningspriset, periodiserad som räntetäkter eller som en minskning av dessa.	-18 954			-7 722		
I bokföringsvärdet ingår						
Intäktsförda uppskrivningar		8 818			9 184	
Övriga uppskrivningar		935			986	
		9 754			10 170	
Värderingsdifferens (skillnaden mellan verkligt värde och bokföringsvärde)			148 432			122 898
Derivatens verkliga värde och värderingsdifferens						
Icke-skyddande derivat	-4 814	-4 814	-4 572	-721	-721	-520
Värderingsdifferens (skillnaden mellan verkligt värde och bokföringsvärde)			242			201
Värderingsdifferens sammanlagt			148 674			123 099

8. Fastighetsplaceringar

1 000 €	Förändringar i fastighetsplaceringar	
	Fastigheter och fastighetsaktier	Lånefordringar på företag inom samma koncern
Anskaffningsutgift 1.1	151 581	99 037
Ökningar	10 631	44 423
Minskningar	-4 615	-18 641
Anskaffningsutgift 31.12	157 596	124 818
Akkumulerade avskrivningar 1.1	-35 464	
Akkumulerade avskrivningar av minskningar	80	
Avskrivningar under räkenskapsperioden	-2 220	
Akkumulerade avskrivningar 31.12	-37 605	
Nedskrivningar 1.1	-4 574	
Nedskrivningar av minskningar och överföringar	652	
Räkenskapsperiodens nedskrivningar	-6 115	
Återföringar av nedskrivningar	566	
Nedskrivningar 31.12	-9 471	
Uppskrivningar 1.1	21 410	
Avdrag	-50	
Uppskrivningar 31.12	21 360	
Bokföringsvärde 31.12	131 880	124 818
Fastigheter och fastighetsaktier i eget bruk:		
Återstående anskaffningsutgift	16 685	
Bokföringsvärde	17 149	
Verkligt värde	25 756	

9. Placeringar i företag inom samma koncern

1 000 €

Förändringar i företag
inom samma koncern
1.1.2016 - 31.12.2016

Aktier och andelar
i företag inom
samma koncern

Anskaffningsutgift 1.1/31.12

53 229

10. Övriga placeringar

1 000 €	2016	2015
Övriga lånefordringar specificerade enligt säkerhet		
Övrig säkerhet	30 646	18 738

11. Fordringar

1 000 €	2016	2015
Övriga fordringar		
På företag inom samma koncern	2 170	3 582

12. Innehav i övriga företag

1 000 €	Andel av samtliga aktier %	Bokföringsvärde 31.12.2016	Verkligt värde 31.12.2016
Aktier och andelar, inhemska			
Amplus Holding Oy			
Evli Pankki B	1,0671	451	451
Fingrid Oyj , sarja B			
Holiday Club Resorts Oy	1,8533	1 097	1 097
Kytäjä Golf Oy	5,0000	400	400
Nordia Rahasto Oy	19,5246	1 679	1 679
Panostaja Oyj	6,7048	3 104	3 104
Pihlajalinna Oyj	2,7730	9 010	9 773
Revenio Group Corporation Oyj Shs	1,1322	282	2 740
Uudenmaan Pääomarahasto Oy	13,7094	2 000	2 000
Aktier och andelar, utländska			
Sverige			
K III Sweden AB - C	3,0800	707	722
Singapore			
BROADCOM LTD	0,0010	281	431
Förenta Staterna			
CONSOL ENERGY INC	0,0098	136	389
NVIDIA CORP	0,0008	142	556
Andelar i placeringsfonder			
Aberdeen Global - Emerging Markets Corporate Bond		20 651	22 158
Aberdeen Indirect Property Partners		609	609
Aktia Emerging Market Local Currency Bond+		1 323	1 495
Aktia Likvida+ B		2 904	2 922
Aktia Likvida+ D			
Aviva Investors - Global Short Duration High Yield		3 137	3 137
BNP Paribas InstiCash Money 3M EUR		12 000	12 002
Brummer & Partners Lynx Fund		2 004	2 294
Cassiopeia Fund/The		4 000	4 151
CUMULUS FUND - CLASS C- EUR Main Class		3 127	3 127
Danske Invest SICAV - Emerging Markets Debt Hard C		4 956	4 956
Danske Invest Yhteisökorko Kasvu			
Danske Invest Yhteisökorko Plus Kasvu			
ESR Fennica Toimitilat I		31 000	32 533
Evli Emerging Markets Credit B		3 960	4 177
Evli Euro Liquidity B		1 114	1 141
Evli Europe B		6 034	6 684
Evli European High Yield B		6 981	7 508
Evli European Investment Grade B		3 623	3 663
Evli Short Corporate Bond B		33 484	33 601
FIM Likvidi			
FIM Real		3 500	3 535
Fondita Nordic Micro Cap B		2 628	6 072
Golden China Fund		1 934	3 382

Industrial Select Sector SPDR Fund	3 963	4 133
ING L Liquid - Euribor 3M		
iShares Edge MSCI USA Minimum Volatility Index F	8 277	9 436
iShares MSCI India ETF	4 820	4 820
iShares STOXX Europe 600 ETF	3 758	3 950
Kauppakeskuskiint. FEA Ky	41 243	41 243
Muzinich Funds - EnhancedYield Short-Term Fund	80 000	80 264
Nordea Korko S Kasvu (Moderate Yield Fund)	8 005	8 011
Oddo Asset Management Oddo Tresorerie 3-6 Mois	987	987
Oddo Compass Euro Corporate Bond A	10 949	11 658
Oddo Compass Euro Credit Short Duration Fund	25 000	25 157
Oddo Compass Euro High Yield Bond A	18 137	19 645
OP-Euro A	5 007	5 009
Seligson & Co Rahamarkkinarahasto AAA		
SPDR Barclays Euro Corporate Bond UCITS ETF	4 065	4 065
SPDR S&P Dividend ETF	4 149	4 867
Taaleri Sicav - Taaleri Rhein Value Equity	7 927	10 078
TPKM Pysäköintilaitos Ky	3 829	3 829
Tripla Mall Ky	11 490	11 490
Vanguard Financials ETF	6 751	7 879
Vanguard Health Care ETF	6 610	6 610
Vanguard MSCI Emerging Markets ETF	9 504	9 504
Vanguard Small-Cap Value ETF	6 532	7 462
Kapitalfonder		
MB Equity Fund IV Ky	2 364	5 810
Duke Street Capital VI LP	1 003	1 003
The Triton Fund II L.P.	787	787
The Triton Fund III L.P.	4 320	4 488
Permira Europe IV LP2	511	545
Nokia Venture Partners II L.P.	447	447
Fennia Avainrahasto Ky	1 873	1 873
Teknoventure Rahasto III Ky	386	386
Selected Private Equity Funds I Ky	1 719	2 887
Partners Group European Buyout	2 541	2 962
Partners Group European Mezzanine	2 421	2 528
Selected Mezzanine Funds I Ky	1 602	2 436
Euro Choice IV GB Limited	2 757	4 265
Juuri Rahasto I Ky	1 906	1 906
Övriga	130 550	145 823
	594 443	640 727

13. Förändringar i immateriella och materiella tillgångar

1 000 €	Övriga utgifter med lång verkningstid	Förskotts- betalningar	Maskiner och inventarier	Sammanlagt
Anskaffningsutgift 1.1.2016	92 055	16 132	19 808	127 995
Helt avskrivna under föregående år	-7 082		-2 145	-9 227
Ökningar	16 227	13 865	3 135	33 228
Minskningar	-	-16 132	-1 520	-17 652
Anskaffningsutgift 31.12.2016	101 200	13 865	19 278	134 344
Akkumulerade avskrivningar 1.1.2016	-39 401		-12 475	-51 876
Helt avskrivna under föregående år	7 082		2 145	9 227
Akkumulerade avskrivningar av minskningar och överföringar	-		723	723
Avskrivningar under räkenskapsperioden	-10 564		-3 966	-14 530
Akkumulerade avskrivningar 31.12.2016	-42 884		-13 573	-56 457
Nedskrivningar 1.1.2016	-1 872			-1 872
Nedskrivningar under räkenskapsperioden	-2 096			-2 096
Nedskrivningar 31.12.2016	-3 969			-3 969
Bokföringsvärde 31.12.2016	54 348	13 865	5 705	73 918

14. Skulder

1 000 €	2016	2015
Övriga skulder		
Till företag inom samma koncern	543	1 329

15. Eget kapital

1 000 €	2016
Bundet	
Grundfond 1.1/31.12	7 703
Uppskrivningsfond 1.1/31.12	885
Bundet sammanlagt	8 587
Fritt	
Säkerhetsfond 1.1	228 120
Återföring av fonderad uppskrivningsfond	-50
Överföring från föregående räkenskapsperiods vinst	36 222
Säkerhetsfond 31.12	264 291
Styrelsens dispositionsmedel 1.1/31.12	59
Vinst från föregående räkenskapsperioder	-
Vinst från föregående räkenskapsperiod	36 222
Överföring till säkerhetsfond	-36 222
Vinst från föregående räkenskapsperioder	-
Räkenskapsperiodens vinst	-12 494
Fritt sammanlagt	251 856
Eget kapital sammanlagt	260 444
Specifikation av uppskrivningsfonden 31.12.2016	
Uppskrivningar av placeringstillgångar	470
Uppskrivningar av anläggningstillgångar	414
	885
Kalkyl över utdelningsbara medel 31.12.2016	
Räkenskapsperiodens förlust	-12 494
Säkerhetsfond	264 291
Styrelsens disponibla medel	59
	251 856

16. Säkerhet och ansvarsförbindelser

1 000 €	2016	2015
Ställts för egen del		
Ansvar på grund av derivatkontrakt		
Icke-skyddande		
Valutaderivat		
Termins- och futurkontrakt		
Öppna		
Värdet på underliggande tillgångar	170 692	147 432
Verkligt värde	-4 572	-520
Resultatet från stängda och förfallna icke-skyddande derivat har bokförts till fullt belopp via resultaträkningen.		
Realiserat resultat från stängda och förfallna skyddande derivat periodiseras i resultatet enligt löptiden för det ursprungliga derivatkontraktet.		
Negativa värderingsdifferenser för icke-skyddande derivatkontrakt behandlas i bokföringen som kostnad.		
Värdepapper som ställts som säkerhet för derivathandeln		51
Leasing- och hyresansvar	8 380	9 426
Övriga ansvarsförbindelser		
Med anknytning till gruppregistrering för mervärdesskatt är bolaget tillsammans med övriga medlemmar i den skattskyldiga gruppen i Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennia gemensamt ansvarigt för de mervärdesskatter som gruppen ska redovisa.		
Företag inom samma koncern	257	553
Övriga företag	173	205
Fastighetsinvesteringarnas kontrollansvar enligt 120 § i lagen om mervärdesskatt	22	33
Placeringsförbindelser		
Förbindelser om teckning av andelar i kapitalfonder	52 251	28 338

17. Lån till närståendekrets och transaktioner mellan närstående

Bolaget har beviljat 2 984 646,00 euro i penninglån till bolagets närståendekrets.

Bolaget har inga åtaganden eller ansvarsförbindelser till bolagets närståendekrets.

Bolaget har inga transaktioner mellan närstående som skulle ha gjorts i enlighet med andra än ordinarie handelsvillkor.

Noter om koncernen

En kopia av Fennias koncernbokslut finns tillgängligt på bolagets huvudkontor på Kyllikkiporten 2 i Helsingfors.

Koncernresultatanalys (mn €)

	2012	2013	2014	2015	2016
Skadeförsäkring					
Premieintäkter	366	390	418	417	412
Ersättningskostnader	-314	-326	-329	-329	-326
Driftskostnader	-88	-95	-99	-95	-103
Övriga försäkringstekniska intäkter och kostnader	-	-	-	-	-
Försäkringstekniskt bidrag före förändring i utjämningsbeloppet	-37	-31	-10	-7	-17
Intäkter av och kostnader för placeringsverksamheten samt uppskrivningar	70	52	83	90	17
Övriga intäkter och kostnader	2	2	1	1	1
Andel av intresseföretagens vinster/förluster	0	0	-1	0	0
Rörelsevinst/-förlust	35	22	73	84	1
Förändring i utjämningsbeloppet	-7	-17	-44	-44	-13
Skadeförsäkringens vinst/förlust före bokslutsdispositioner och skatter	29	5	30	40	-12
Livförsäkring					
Premieinkomst	90	94	151	199	206
Intäkter av och kostnader för placeringsverksamheten samt uppskrivningar och korrigeringar av dessa	63	88	63	122	89
Utbetalda ersättningar	-64	-84	-77	-83	-90
Förändring i ansvarsskulden före extra förmåner och förändring i utjämningsbeloppet	-66	-84	-117	-221	-180
Driftskostnader	-11	-10	-12	-13	-14
Övriga försäkringstekniska intäkter	-	-	-	-	-
Försäkringstekniskt resultat före extra förmåner och förändring i utjämningsbeloppet	13	3	9	3	10
Övriga intäkter och kostnader	-1	-1	0	0	1
Rörelsevinst	12	2	9	3	11
Förändring i utjämningsbeloppet	-1	-1	-1	9	0
Extra förmåner	-1	6	-1	-5	-2
Livförsäkringens vinst före bokslutsdispositioner och skatter	10	7	7	6	9
Vinst/förlust före bokslutsdispositioner och skatter	39	12	37	46	-3
Inkomstskatter och övriga direkta skatter	-9	-1	-9	-8	0
Minoritetsandelar	-3	0	0	0	0
Koncernens vinst/förlust under räkenskapsperioden	27	10	27	37	-4

Nyckeltal

		2012	2013	2014	2015	2016
Nyckeltal för koncernen						
Omsättning	mn €	603	636	728	840	737
Premieinkomst	mn €	467	498	583	629	624
Rörelsevinst/-förlust	mn €	48	24	82	87	11
Vinst/förlust före extraordinära poster, reserver och skatter	mn €	39	12	37	46	-3
Totalresultat	mn €	116	30	109	12	47
Antal anställda i genomsnitt		1 270	1 262	1 263	1 157	1 044
Nyckeltal för skadeförsäkringen						
Premieinkomst	mn €	376	403	430	429	417
Skadekvot i procent	%	85,9	83,7	78,6	78,8	79,1
Skadekvot i procent utan beräkningsräntekostnad	%	82,1	80,1	75,5	75,6	75,8
Driftskostnadsprocent	%	24,2	24,3	23,8	22,9	25,1
Totalkostnadsprocent	%	110,1	108,0	102,4	101,7	104,1
Totalkostnadsprocent utan beräkningsräntekostnad	%	106,3	104,4	99,3	98,5	100,9
Rörelsevinst/-förlust	mn €	35	22	73	84	1
Totalresultat	mn €	80	34	80	52	26
Avkastning på totalkapitalet	%	6,3	3,1	5,6	3,7	2,1
Nettointäkter av placeringsverksamheten enligt verkliga värden	mn €	116	65	89	59	42
Avkastning på sysselsatt kapital	%	9,1	5,2	6,2	3,9	2,7
Antal anställda i genomsnitt		1 067	1 067	1 077	1 043	935
Nyckeltal för livförsäkringen						
Premieinkomst	mn €	91	94	153	200	207
Omkostnadsprocent av belastningsinkomsten	%	117,4	114,5	120,4	112,0	103,9
Rörelsevinst/-förlust	mn €	12	2	9	3	11
Totalresultat	mn €	36	1	30	-38	14
Avkastning på totalkapitalet	%	9,5	5,6	7,8	5,5	5,1
Nettointäkter av placeringsverksamheten enligt verkliga värden	mn €	58	33	50	35	30
Avkastning på sysselsatt kapital	%	9,3	5,2	7,4	5,0	4,3
Antal anställda i genomsnitt		48	50	50	54	53

* Nyckeltal enligt koncernbokslutet

Placeringsfördelning (verkliga värden)

	Grundfördelning				Riskfördelning ⁸					
	31.12.2016		31.12.2015		31.12.2016		2015	2014	2013	2012
	mn euro	%	mn euro	%	mn euro	% ¹⁰	% ¹⁰	% ¹⁰	% ¹⁰	% ¹⁰
Ränteplaceringar sammanlagt	833,4	51,5 %	872,9	55,9 %	833,4	51,5 %	55,9	53,6	51,0	55,1
Lånefordringar ¹	59,6	3,7 %	37,1	2,4 %	59,6	3,7 %	2,4	2,4	3,0	2,7
Masskuldebrevslån	462,9	28,6 %	466,5	29,9 %	462,9	28,6 %	29,9	43,9	37,6	41,9
Övriga finansmarknadsinstrument och depositioner ^{1 2}	310,9	19,2 %	369,3	23,7 %	310,9	19,2 %	23,7	7,3	10,4	10,5
Aktieplaceringar sammanlagt	339,0	21,0 %	314,5	20,1 %	339,0	21,0 %	20,1	21,7	23,2	21,0
Noterade aktier ³	241,0	14,9 %	198,1	12,7 %	241,0	14,9 %	12,7	13,6	14,9	14,4
Kapitalplaceringar ⁴	31,0	1,9 %	32,8	2,1 %	31,0	1,9 %	2,1	2,4	2,5	2,9
Onoterade aktier ⁵	67,0	4,1 %	83,7	5,4 %	67,0	4,1 %	5,4	5,8	5,8	3,6
Fastighetsplaceringar sammanlagt	437,1	27,0 %	360,6	23,1 %	437,1	27,0 %	23,1	23,7	24,6	23,6
Direkta fastighetsplaceringar	346,6	21,4 %	306,4	19,6 %	346,6	21,4 %	19,6	20,1	21,3	21,7
Fastighetsinvesteringsfonder och kollektiva investeringar	90,5	5,6 %	54,1	3,5 %	90,5	5,6 %	3,5	3,6	3,3	1,9
Övriga placeringar	8,4	0,5 %	13,3	0,9 %	13,0	0,8 %	0,9	0,8	0,9	0,3
Hedgefondplaceringar ⁶	13,0	0,8 %	13,6	0,9 %	13,0	0,8 %	0,9	0,7	0,8	0,3
Råvaroplaceringar	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Övriga placeringar ⁷	-4,6	-0,3 %	-0,3	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,1	0,1	0,0
Placeringar sammanlagt	1 617,9	100,0 %	1 561,3	100,0 %	1 622,5	100,3 %	100,0	99,8	99,6	100,0
Inverkan av derivat ⁸	-				-4,6	-0,3 %	-0,3	0,0	0,2	0,4
Placeringar enligt verkligt värde sammanlagt	1 617,9	100,0 %	1 561,3	100,0 %	1 617,9	100,0 %	1 561,3	100,0	100,0	100,0
Modifierad duration för masskuldebrevsportföljen	3,05									

1) Inklusive upplupna räntor.

2) Inklusive pengar och bankfordringar samt köpeskillingsfordringar och -skulder.

3) Inklusive blandfonder om de inte kan hänföras till andra poster.

4) Inklusive kapitalfonder och mezzanine-fonder samt placeringar i infrastruktur.

5) Inklusive onoterade fastighetsinvesteringarbolag.

6) Inklusive hedgefondandelar av olika slag oberoende av fondens strategi.

7) Inklusive poster som inte kan hänföras till andra placeringsslag.

8) Riskfördelningen kan förevisas för jämförelseperioder allteftersom uppgifter samlas in (inte retroaktivt).

Om siffrorna förevisas för jämförelseperioder och perioderna inte helt är jämförbara, ska detta uppges.

9) Inklusive inverkan av derivat på differensen mellan risk- och grundfördelningen. Inverkan av derivat kan vara +/- . Efter justeringen av differensen stämmer slutbeloppet för riskfördelningen samman med grundfördelningen.

10) Proportionell andel beräknas genom att som divisor använda slutsumman från raden "Placeringar enligt verkligt värde sammanlagt".

Nettointäkter av placeringsverksamheten på sysselsatt kapital

Intäkt €/avkastning % på sysselsatt kapital	Nettointäkter av placeringsverksamheten enligt marknadsvärde ⁸		Avkastning i % på sysselsatt kapital				
	2016	2016	2016	2015	2014	2013	2012
	mn euro	mn euro	%	%	%	%	%
Ränteplaceringar sammanlagt	21,3	860,8	2,5 %	0,8	4,3	-0,1	9,2
Lånefordringar ¹	-0,5	44,2	-1,1 %	6,4	-7,0	1,3	6,1
Masskuldebrevslån	20,8	527,1	4,0 %	-0,3	5,2	-0,4	12,4
Övriga finansmarknadsinstrument och depositioner ^{1 2}	1,0	289,5	0,3 %	2,4	2,9	0,8	1,9
Aktieplaceringar sammanlagt	8,4	313,2	2,7 %	12,9	9,1	14,4	12,8
Noterade aktier ³	14,2	203,1	7,0 %	19,6	12,4	17,2	16,6
Kapitalplaceringar ⁴	3,8	30,5	12,3 %	12,5	11,2	5,2	12,3
Onoterade aktier ⁵	-9,5	79,6	-11,9 %	2,5	0,7	10,1	0,1
Fastighetsplaceringar sammanlagt	23,2	375,9	6,2 %	6,3	9,0	9,2	6,7
Direkta fastighetsplaceringar	18,6	307,5	6,0 %	6,2	8,8	10,6	5,9
Fastighetsinvesteringsfonder och kollektiva investeringar	4,7	68,4	6,8 %	6,8	10,0	-2,6	16,7
Övriga placeringar	-5,3	10,4	-51,0 %	2,3	10,1	20,8	-6,2
Hedgefondplaceringar ⁶	-0,6	13,6	-4,7 %	4,5	8,6	3,3	10,0
Råvaruplaceringar	0,0	0,0					
Övriga placeringar ⁷	-4,7	-3,2	143,5 %				
Placeringar sammanlagt	47,7	1560,4	3,1 %	4,1	6,4	5,4	9,3
Icke hänförliga intäkter, kostnader och driftskostnader	-5,3						
Nettointäkter av placeringsverksamheten enligt verkliga värden	42,3	1560,4	2,7 %	3,9	6,2	5,2	9,1

1) Inklusive upplupna räntor.

2) Inklusive pengar och bankfordringar samt köpeskillingsfordringar och -skulder.

3) Inklusive blandfonder om de inte kan hänföras till andra poster.

4) Inklusive kapitalfonder och mezzanine-fonder samt placeringar i infrastruktur.

5) Inklusive onoterade fastighetsinvesteringsbolag.

6) Inklusive hedgefondandelar av olika slag oberoende av fondens strategi.

7) Inklusive poster som inte kan hänföras till andra placeringsslag.

8) Förändring i marknadsvärdena under rapporteringsperiodens början och slut – kassaflöden under perioden.

Med kassaflöde avses differensen mellan försäljning/intäkter och köp/kostnader.

9) Sysselsatt kapital = Marknadsvärdet i början av rapporteringsperioden + dagligen/månatligen tidsavvägda kassaflöden.

■ Formler för beräkning av nyckeltal

ALLMÄNNA NYCKELTAL

Omsättning =

Omsättning – skadeförsäkring

- + premieintäkter före återförsäkrares andel
- + nettointäkter av placeringsverksamheten i resultaträkningen
- + övriga intäkter

Omsättning – livförsäkring

- + premieinkomst före återförsäkrares andel
- + nettointäkter av placeringsverksamheten i resultaträkningen
- + övriga intäkter

Totalresultat = rörelsevinst (förlust) +/- förändring i värderingsdifferenser utanför balansräkningen

Avkastning på totalt kapital enligt verkligt värde (%) =

- +/- rörelsevinst eller förlust
- + finansiella kostnader
- + beräkningsräntekostnad
- +/- förändring i placeringarnas värderingsdifferenser
- + balansomslutning
- ansvarsskuld för fondförsäkringar
- +/- placeringarnas värderingsdifferenser

Divisorn vid beräkning av nyckeltalen beräknas som medeltal av värdena enligt balansräkningarna för räkenskapsperioden och föregående räkenskapsperiod.

I livförsäkringen avses med beräkningsräntekostnad den beräkningsränta som gottskrivs försäkringarna under året utökad/reducerad med eventuella ändringar i ansvarsskulden för räntekomplettering.

I skadeförsäkringen avses med beräkningsräntekostnad den inverkan upplösningen av det diskonterade ersättningsansvaret har på bolagets skadekostnad när bolaget diskonterar pensioner som är i kapitalform. Beräkningsräntekostnaden beräknas genom att multiplicera det diskonterade ersättningsansvaret vid årets början med den beräkningsränta som användes vid utgången av föregående år.

Placeringsverksamhetens nettointäkter på sysselsatt kapital enligt verkligt värde (%)

Placeringsverksamhetens nettointäkter enligt verkligt värde i relation till sysselsatt kapital beräknas per placeringsslag och på placeringarnas totalbelopp med beaktande av kassaflödena under perioden.

Antal anställda i genomsnitt = Nyckeltalet beräknas som ett medeltal av antalet anställda i slutet av varje kalendermånad.

SKADEFÖRSÄKRING

Premieinkomst = premieinkomst före återförsäkrares andel.

Skadekvot % =

$$\frac{\text{ersättningskostnader}}{\text{premieintäkter}}$$

Skadekvot (utan beräkningsräntekostnad) % =

$$\frac{\text{ersättningskostnader (utan beräkningsräntekostnad)}}{\text{premieintäkter}}$$

Driftskostnadsprocent % =

$$\frac{\text{driftskostnader}}{\text{premieintäkter}}$$

Nyckeltalen beräknas efter återförsäkrares andel.

Totalkostnadsprocent % = skadekvot + driftskostnadsprocent

Totalkostnadsprocent (utan beräkningsräntekostnad) % =
skadekvot (utan beräkningsräntekostnad) + driftskostnadsprocent

LIVFÖRSÄKRING

Premieinkomst = premieinkomst före återförsäkrares andel.

Omkostnadsprocent (% av belastningsinkomsten) =
+ driftskostnader före förändringen i aktiverade anskaffningsutgifter för försäkringar
+ kostnader för ersättningshandläggning
belastningsinkomst

Risker och risk- och solvenshangering

1 Allmänt om risk- och solvenshantering

Ramen för risk- och solvenshanteringen i Fenniakoncernen, som består av Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennia (nedan Fennia) och av dotterbolagen Försäkringsaktiebolaget Fennia Liv (nedan Fennia Liv) och Fennia Kapitalförvaltning Ab (nedan Fennia Kapitalförvaltning), beskrivs i principdokumenten som fastställts av koncernbolagens styrelser. Det väsentligaste av dessa dokument är principerna för risk- och solvenshantering där man beskriver de allmänna principerna för både risk- och solvenshanteringen i koncernen.

I Fenniakoncernen avses med riskhantering koordinerade strategier, processer, principer och åtgärder med vilka man identifierar, mäter, följer upp, hanterar och rapporterar de risker som gäller koncernen och koncernbolagen. Med solvenshantering avses strategier, processer, principer och åtgärder med vilka man styr och fastställer koncernbolagens och koncernens risktäckningskapacitet, riskvillighet och risktolerans samt de väsentligaste riskbegränsningarna.

2 Organisering av risk- och solvenshantering

Fennias styrelse i egenskap av styrelse för koncernens moderbolag är dess högsta beslutande organ och ansvarar för risk- och solvenshanteringen och att den ska passa ihop med koncernens administrationssystem. Fennias styrelse ansvarar för att särdragen hos bolagen som hör till koncernen och koncernens interna förbindelser (bl.a. interna transaktioner, dubbla kapital, flyttbarhet av kapital och användning av kapital i allmänhet) beaktas på ett ändamålsenligt sätt.

Fennia Livs styrelse ansvarar för att bolaget konsekvent följer koncernens principer för risk- och solvenshantering. Till dess ansvar hör att se till att bolaget har ett tillräckligt administrationssystem när det gäller verksamhetens kvalitet, omfattning och komplexitet inklusive intern kontroll och riskhanteringssystem.

Styrelsen för Fennia Kapitalförvaltning har som ansvar att se till att bolaget följer principerna för Fenniakoncernens riskhanteringssystem till den del särdragen hos bolagets verksamhet inte kräver att man avviker från dem.

På övriga koncernbolag följs Fenniakoncernens principer för risk- och solvenshantering i tillämpliga delar. Övriga koncernbolag är i huvudsak fastighetsbolag.

En riskhanteringskommitté har tillsatts för koncernens försäkringsbolag för att förbereda, styra och koordinera risk- och solvenshanteringsuppgifter samt för att förmedla information om detta. Riskhanteringskommitténs huvuduppgift är att stödja Fennias och Fennia Livs verkställande direktörer i frågor som gäller risk- och solvenshantering. Kommitténs ordförande är Fennias verkställande direktör, och kommitténs permanenta medlem Fennia Livs verkställande direktör.

För Fennia Kapitalförvaltning har en egen separat riskhanteringskommitté tillsatts. Dess ordförande är verkställande direktören för Fennia Kapitalförvaltning.

Styrmodellen för riskhanteringssystemet bygger på modellen med tre försvarslinjer:

1. Den första försvarslinjen, dvs. affärs- och stödfunktionerna, ansvarar främst för den dagliga riskhanteringen och riskrapporteringen enligt godkända principer.
2. Den andra försvarslinjen äger riskhanteringsramen och ansvarar bl.a. för rapporteringen om och tolkningen, utvecklingen och planeringen av risk- och solvenshanteringen samt stödjer, följer upp och bedömer implementeringen av den första försvarslinjens risk- och solvenshanteringsprocesser.
3. Den tredje försvarslinjen har som uppgift att säkerställa effekten och effektiviteten av den interna kontrollen och risk- och solvenshanteringen.

Ansaret för risk- och solvenshanteringen i modellen med tre försvarslinjer fördelas mellan olika aktörer på följande sätt:

- Verkställande direktör

Verkställande direktören har, med stöd av den operativa ledningen, det allmänna ansvaret för att risk- och solvenshanteringen bereds och genomförs på ett ändamålsenligt sätt enligt styrelsens beslut.

- Affärs- och stödfunktioner

Varje affärs- och stödfunktion ansvarar främst för den dagliga riskhanteringen och riskrapporteringen enligt godkända principer, följer upp den totala riskprofilen för deras eget delområde (med stöd av den andra försvarslinjen) och ser till att verksamheten inom det egna delområdet löper enligt koncernens dokumentation om risk- och solvenshantering.

- Aktuariiefunktion

Försäkringsbolagets ansvariga aktuarie ansvarar för aktuariiefunktionen och för att de försäkringsmatematiska metoder som används i prissättning och i beräkning av den försäkringstekniska ansvarsskuden är ändamålsenliga. Den ansvariga aktuarien fastställer även nivån på den försäkringstekniska ansvarsskuden. Aktuariiefunktionen har en roll som aktör i både den första och den andra försvarslinjen. Aktuariiefunktionen deltar i det effektiva genomförandet av riskhanteringssystemet, särskilt i skapandet av riskhanteringsmetoder, men också i genomförandet av bolagets egen risk- och solvensbedömning.

- Riskhanteringsfunktion

Riskhanteringsfunktionen har huvudansvar för den andra försvarslinjens uppgifter, och ansvarar bl.a. för tolkningen, utvecklingen, planeringen och rapporteringen av risk- och solvenshanteringen. Funktionen uppgift är att svara för helhetsbilden av riskprofilen i koncernbolagen och koncernen. Funktionen stödjer också styrelsens, den verkställande direktörens och affärs- och stödfunktionernas risk- och solvenshantering bl.a. genom att delta i utvecklingen av riskhanteringssystemet och bedöma dess funktion samt genom att upprätta analyser som stöd i beslutsfattandet angående riskposition.

- Compliance-funktion

Compliance-funktionen, som hör till den andra försvarslinjen, ser till att reglering, finansbranschens självreglering och koncernens interna regler tillämpas i verksamheten, och att ändamålsenliga handlingssätt tillämpas i kundrelationer. Funktionen, som övervakar att bestämmelser följs, identifierar och bedömer också verkningar av bestämmelseändringar, risker förknippade med försummelse att följa bestämmelser och om de åtgärder som tagits för att förhindra och korrigera eventuella brister som förekommit då man följt bestämmelser är tillräckliga. Vidare främjar compliance tillämpning av bestämmelser genom att ge förutseende rådgivning och genom att utveckla interna metoder med vilka man effektivt och ändamålsenligt kan övervaka att bestämmelser följs.

- Intern revision

Den interna revisionen stödjer koncernen att nå sina mål genom att erbjuda ett systematiskt tillvägagångssätt för att bedöma och utveckla effektiviteten av organisationens riskhanterings-, kontroll-, lednings- och administrationsprocesser.

Den interna revisionen har som uppgift att följa och bedöma tillräckligheten och effektiviteten av koncernens interna kontroll och annan administration bl.a. inom följande delområden:

- uppnående av bolagets strategier och mål
- omfattning och tillförlitlighet av solvenshanterings process
- riskhanterings effektivitet
- lönsamhet och ändamålsenlighet av resursanvändning
- tillämpning av lagar, bestämmelser, interna verksamhetsprinciper, planer och anvisningar
- riktighet, tillräcklighet och ändamålsenlighet av information
- trygghet av egendom.

Riskhanteringsfunktionen och compliance-funktionen har integrerats i Fenniakoncernens organisation på ett sätt som säkerställer deras operativa självständighet, dvs. funktionerna är fria från sådana inflytelser som kan äventyra deras objektiva, opartiska och självständiga genomförande av uppgifter. Den interna revisionen är i sin tur obunden av funktionerna inom den första och andra försvarslinjen.

3 Riskhantering

Med risk avses en osäker händelse och dess följd som kan utgöra ett hot eller en möjlighet för bolaget.

Koncernens riskhanteringsstrategier och -processer delas in i följande delområden:

1. Identifiering av risker

Affärs- och stödfunktionerna i den första försvarslinjen identifierar och bedömer både i samband med årsplaneringen och i den dagliga operativa verksamheten vilka risker som hotar verksamheten och målsättningarna.

2. Riskmätning

Vid riskmätningsprocessen bedöms såvitt det är möjligt hur allvarliga riskerna är och sambanden mellan dessa. Syftet med riskmätningen är att skapa jämförbara mätare för olika risker och förbättra jämförbarheten mellan riskerna. Det är nödvändigt att mäta och jämföra risker därför att man med hjälp av detta kan rikta riskhanteringsåtgärder mot risker som är av väsentlig betydelse för verksamheten. Vid riskmätning tillämpas i första hand en metod som bygger på den s.k. Value at Risk-metoden. Riskhanteringsfunktionen koordinerar mätningen av hur allvarliga risker är och sambanden mellan dem samt de metoder som används vid mätningen.

3. Riskuppföljning

I koncernen genomförs kvantitativ riskuppföljning, som består av olika riskindikatorer, och kvalitativ riskuppföljning, som bl.a. inkluderar uppföljning, bedömning och eventuell testning av planerade och fastställda hanteringsåtgärder. Den första försvarslinjen ser till att det finns en ändamålsenlig uppföljning av risker och att det för hanteringen av riskerna finns tillräcklig information om dessa. Den första försvarslinjen följer upp sina planerade och fastställda hanteringsåtgärder och bedömer deras effekt. Den andra försvarslinjen genomför självständig kvantitativ och kvalitativ riskuppföljning med vilken den stödjer den första försvarslinjens riskhanteringsarbete.

4. Riskhantering

Vid hanteringsprocessen prioriterar man risker och planerar hanteringsåtgärder med vilka man försöker kontrollera eller begränsa risker. Den första försvarslinjen genomför i egenskap av riskägare ändamålsenlig riskhantering och planerar hanteringsåtgärder. Den andra försvarslinjen stödjer, följer upp och bedömer den hantering som den första försvarslinjen genomför, men för att säkerställa sin självständighet deltar den inte i beslutfattandet av operativa beslut. Hanteringsmetoder som används inom olika riskområden beskrivs närmare i avsnitten 3.1–3.10.

5. Riskrapportering

I koncernen ska inträffade risker och deras effekter samt tillbud rapporteras enligt den överenskomna rapporteringsprocessen. Som en del av den fortlöpande rapporteringen rapporterar riskhanterings- och compliance-funktionerna om riskerna till riskhanteringskommittéerna och till respektive styrelser.

De ovannämnda strategier och processer inom riskhantering tillämpas på samtliga följande riskområden inom den riskkarta som utarbetats för att underlätta riskhantering:

- försäkringsrisker
- finansmarknadsrisker
- motpartsrisker
- operativa risker
- Risker förknippade med kvantitativa metoder
- koncentrationsrisker
- likviditetsrisk
- strategiska risker
- ryktesrisk
- grupprisker.

3.1 Försäkringsrisker

Försäkringsrisker är förknippade med försäkringsbolagets basverksamhet dvs. försäkring.

De väsentligaste försäkringsriskerna är förknippade med riskurval, säljstyrning och riskprissättning, dvs. eventuell förlustrisk som följer av att kostnader för framtida försäkringsersättningar (inkl. driftskostnader) överskrider de försäkringspremier som fås av försäkringar. I försäkringsriskerna ingår även storskaderisker (t.ex. katastrofrisker) och återförsäkringsskyddets lämplighetsrisker.

Till försäkringsrisken hör även förlustrisk, som beror på en ogynnsam värdeförändring i den försäkringstekniska ansvarsskulden, dvs. reservrisk. Reservriskerna är förknippade med de osäkra antaganden som används vid beräkning av ansvarsskulden och med beräknade ersättningsbelopp, driftskostnader och ogynnsamma avvikelser från faktiska kostnader i deras kassaflöden.

Till reservriskens försäkringstekniska riskfaktorer räknas bl.a. biometriska risker (dödlighetsrisk, länglevnadsrisk, risk för arbetsoförmåga och motsvarande risker) och olika annullationsrisker, t.ex. återköpsrisk vid livförsäkring.

Till den försäkringstekniska ansvarsskulden hör också vissa finansmarknadsrisker som inflation och diskontoränta.

Försäkringsverksamheten baserar sig på tagande av försäkringsrisker, riskspridning inom försäkringsbeståndet och hantering av risker. De viktigaste hanteringsåtgärderna när det gäller hantering av premierisker är ändamålsenligt riskurval, prissättning och försäkringsvillkor samt anskaffning av återförsäkringsskydd.

Med riskurval ger man anvisningar för försäljningen och säkerställer försäkringsverksamhetens lönsamhet. Riskurval hanteras genom att man statistiskt undersöker tidigare skadefall, som även står som grund för prissättning. I instruktionerna för riskurval fastställs vilka risker man kan försäkra och hur stora försäkringsbelopp man accepterar.

Med prissättning av försäkringsrisker strävar man efter en riskmotsvarighet genom att sätta ett högre pris på en högre risk och vice versa. Utgångspunkten för prissättningen är uppgifternas riktighet och tillräcklighet samt att man känner till försäkringsobjektet tillräckligt bra. Endast på basis av detta kan man göra ändamålsenliga riskanalyser och besluta om premiens tillräckliga nivå.

Försäkringsvillkor har en avsevärd betydelse i att begränsa försäkringsrisker. I försäkringsvillkoren fastställer man bl.a. försäkringsavtalets omfattning och ersättningsbegränsningar. Vid hantering av försäkringsrisker är det viktigt att utesluta icke-önskvärda risker eller via avtal begränsa dem till en önskvärd nivå.

Vissa försäkringsgrenar inom skadeförsäkring, t.ex. lagstadgad olycksfallsförsäkring och trafikförsäkring, omfattas av speciallagstiftning där försäkringsskyddets omfattning fastställs, vilket förhindrar ändring av försäkringsvillkoren till denna del. Den lagstadgade olycksfallsförsäkringen och trafikförsäkringen omfattar också författningar som begränsar försäkringsbolagens ansvar. Inflationsrisker i samband med pensionsrelaterade ersättningar och långvariga ersättningsrisker förknippade med sjukvårdskostnader har överförts för att finansieras gemensamt av försäkringsbranschen via ett så kallat fördelningssystem.

Vid beräkning av ansvarsskulden tillämpas olika kvantitativa metoder, som har en central roll vid hantering av reservrisken. På reservriskens karaktär inverkar väsentligt utöver metoderna också tillräckligheten, kvaliteten och hanteringen av de uppgifter som används.

När det gäller livförsäkring begränsar lagstiftningen livförsäkringsbolagens rätt att höja premier eller ändra avtalsvillkor. Då påverkar avtalens längd reservriskens s.k. biometriska riskers nivå. Om de gjorda antagandena visar sig vara otillräckliga och det inte går att ändra på premierna, ska ansvarsskulden kompletteras med ett belopp som motsvarar den förväntade förlusten.

Genom att teckna återförsäkringar hanterar man och garderar man sig mot omfattande skador och skadefall. Vid hantering av storskaderisker är det viktigt att strukturen av avgiven återförsäkring och den del av risker/skador som man själv ansvarar för dimensioneras till en lagom storlek gentemot solvens och försäkringsförpliktelser för att effektiv risköverföring ska realiseras.

Användning av återförsäkring är förknippad med underordnade risker som återförsäkringens tillgångs-, pris- och motpartsrisk. Återförsäkringsrisken och motpartsrisken som hör till den minskas i skadeförsäkringsverksamhet, så att endast ett bolag med tillräckligt hög solvensklassificering godkänns som återförsäkrare. Dessutom ställs begränsningar för hur stora andelar en enskild återförsäkrare kan ha i återförsäkringsprogrammet. Användning av avgiven återförsäkring inom livförsäkringsverksamhet är liten och koncentrerar sig därför på ett antal motparter.

Kvantitativa uppgifter om riskparametrar i skadeförsäkringens ansvarsskuld i bokslutet

Förändringens inverkan på Fennias solvenskapital		
Diskontoränta	Minskar med 0,1 %-enheter	-8 mn €
Inflationsrisk	Ökar 1 %	-6 mn €
Dödlighet	Medellivslängden ökar med 1 år	-10 mn €

3.2 Finansmarknadsrisker

Med finansmarknadsrisker avses förlustrisker som direkt eller indirekt beror på ändringar i finansmarknadens variabler, t.ex. fluktuationer i räntor, aktier, fastigheter, valutakurser och kreditmarginaler, värdenivåer och volatiliteter.

Placeringsverksamhet och dess hantering har en särställning när det gäller hantering av finansmarknadsrisker. De väsentligaste riskerna är förknippade med placeringarnas värdeminskningar och placeringarnas oförenlighet med karaktären hos den försäkringstekniska ansvarsskulden (s.k. ALM-risk).

De väsentligaste metoderna för hantering av finansmarknadsrisker är ändamålsenligt val av placeringsinstrument och diversifiering av placeringar samt riskbegränsning. För att begränsa risker kan man också använda derivatkontrakt.

Utgångspunkten för hantering av finansmarknadsrisker är att tillgångarna placeras i sådan egendom och i sådana instrument vars risker kan identifieras, mätas, följas upp, hanteras och rapporteras. Dessutom riktas på nya tillgångsposter och placeringsinstrument innan de skaffas åtgärder med vilka man säkerställer hantering av nya tillgångsposter eller placeringsinstrument och deras ändamålsenlighet för affärsverksamhet och riskhantering.

Genom att diversifiera placeringarna tillräckligt strävar man efter optimal diversifieringsnytta, riskkorrigerad avkastning och förenlighet med tillgångar och skulder.

Den centrala hanteringsmetoden för finansmarknadsrisker är användning av riskbudgetering vid solvenshantering. Med allokeringens begränsningar säkerställer man att placeringstillgångarna är tillräckligt diversifierade i olika tillgångsslag. Dessutom fastställs detaljerade begränsningar, med vilka man säkerställer att diversifieringen även inom tillgångsslagen är tillräcklig.

Kvantitativa uppgifter om riskparametrar i Fennias placeringsportfölj

Förändringens inverkan på Fennias solvenskapital		
Ränteplaceringar	Räntenivå +1 %-enheter	-23 mn €
Aktieplaceringar	Värdeförändring -20 %	-48 mn €
Fastighetsplaceringar	Värdeförändring -10 %	-35 mn €

Kvantitativa uppgifter om riskparametrar i Fennia Livs placeringsportfölj

Förändringens inverkan på Fennias solvenskapital		
Ränteplaceringar	Räntenivå +1 %-enheter	-14 mn €
Aktieplaceringar	Värdeförändring -20 %	-15 mn €
Fastighetsplaceringar	Värdeförändring -10 %	-9 mn €

3.3 Motpartsrisker

Med motpartsrisker tar man hänsyn till eventuella förluster till följd av oväntad insolvens hos försäkringsbolagens motparter.

På samma sätt som vid hantering av finansmarknadsrisker är utgångspunkten för hantering av motpartsrisker att motparter och risker förknippade med dem kan identifieras, mätas, följas upp, hanteras och rapporteras.

Motpartsrisker uppstår främst (kreditmarginalrisken behandlas som marknadsrisk)

- till följd av motparterna i derivatkontrakten, varvid endast avtalens eventuellt positiva marknadsvärde är utsatt för risker
- till följd av återförsäkringsfordringar och återförsäkringars andel av ersättningsansvar
- till följd av fordringar på försäkringskunder
- till följd av kundfinansiering.

Vid hantering av motpartsrisker i fråga om derivatkontrakt bedöms motpartsrisken innan man sluter avtal med derivatmotparten. Vid bedömning av kreditvärdighet hos emittenter och motparter tar man främst hjälp av klassifikationer av ratinginstitut. En miniminivå har fastställts för kreditvärdigheten och begränsningar för ansvarets maximinivåer per motpart för att begränsa motpartsrisken.

Vid hantering av återförsäkringsverksamhetens motpartsrisiker har krav ställts bl.a. på återförsäkrarnas kreditvärdighetsklasser och på ansvarets maxbelopp per återförsäkrare för att begränsa motpartsrisiken. Klassificeringar av ratinginstitut används som stöd för att bedöma återförsäkrarnas kreditvärdighet på motsvarande sätt som vid motpartsrisiker i fråga om derivatkontrakt.

Motpartsrisiker uppstår även till följd av fordringar på försäkringskunder. Motpartsrisiken som uppstår till följd av premiefordringar på kunder är i allmänhet liten, eftersom obetalda premier leder till att försäkringsskyddet upphör eller minskas.

Målet med hanteringen av kundfinansieringens motpartsrisiker är att begränsa motpartsriskers negativa resultateffekter, som uppstår till följd av kundansvar och övriga ansvar, till en godtagbar nivå. Kreditprocessen har en central roll i hantering av dessa motpartsrisiker. Vid hantering av kreditprocesser betonas säkerställandet av motpartens pålitlighet genom att bedöma riskerna och således klassificera motparten enligt en internt utvecklad modell. Kundfinansieringens motpartsrisiker minskas genom att fastställa kundspecifika garanti- och konvenantvillkor.

3.4 Operativa risker

I Fenniakoncernen avses med operativa risker förlustrisker som uppstår till följd av

- otillräckliga eller misslyckade interna processer
- personalen
- system
- externa faktorer.

I operativa risker ingår juridiska risker. Strategiska risker och ryktesrisker har begränsats utanför de operativa riskerna.

Syftet med hanteringen av operativa risker är att minska sannolikheten för oförutsedda förluster med hjälp av förebyggande riskhanteringsåtgärder. De effektivaste riskhanteringsåtgärderna riktas mot de allvarligaste operativa riskerna, dvs. risker vars sannolikhet att inträffa är liten, men när risken väl inträffar är inverkan på verksamheten omfattande.

Hanteringsramen för Fenniakoncernens operativa risker bygger på insamling av uppgifter om operativa risker från olika källor, t.ex. kontroller av den interna revisionen och compliance-funktionen, riskindikatorer, bedömningar som bygger på scenarier, uppgifter om interna skadefall och tillbud samt interna riskkartläggningar. Särskilt bedömningar som bygger på scenarier är i central roll när man bedömer verksamhetens risker på ett förutseende sätt. Det är främst affärs- och stödfunktionerna som ansvarar för insamlingen av uppgifter om operativa risker och för rapporteringen till riskhanterings- och compliance-funktionen.

Riskprofilen för de operativa riskerna bedöms och behövliga rapporter till styrelsen och för övrig intern användning utarbetas utifrån de uppgifter som samlats in från olika källor. På lång sikt förbättrar systematisk bedömning av risker nivån på riskhanteringen och hjälper affärs- och stödfunktionerna att förstå och hantera verksamhetens operativa risker.

För de mest centrala affärs- och stödfunktionerna har beredskaps- och kontinuitetsplaner gjorts upp enligt vilka nyckelfunktionerna kan fullföljas i en eventuell störningssituation.

De operativa riskerna delas i Fenniakoncernen in i följande riskklasser:

- interna oegentligheter
- risker förknippade med anställda och personal
- juridiska risker
- problem och avbrottsskador som rör data-, datakommunikations- och telefonsystem
- risker förknippade med kunder, produkter och affärsverksamhetens handlingsätt
- risker förknippade med processer
- risker förknippade med utomstående verksamhet.

3.5 Risker förknippade med kvantitativa metoder

Med kvantitativa metoder avses skapande av numeriska bedömningar genom att tillämpa statistiska, ekonomiska och matematiska teorier och metoder eller andra finansieringsteorier och -metoder. Till den kvantitativa metoden räknas även metoden där man strävar efter ett numeriskt slutresultat och som helt eller delvis bygger på subjektiv expertbedömning.

En kvantitativ metod kan vara felaktig och/eller vilseledande och leda till opålitlig rapportering och till fel slutsatser och på så sätt till felaktiga åtgärder av ledningen.

Risker förknippade med kvantitativa metoder hör till operativa risker, men på grund av deras speciella karaktär och deras

betydelse samt för att underlätta hantering av dessa identifieras, mäts, följs upp, hanteras och rapporteras deras risker som eget riskområde.

Vid hantering av risker förknippade med kvantitativa metoder fokuserar man på risker som är förknippade med

- matematisk teori
- uppgifternas kvalitet
- estimering och parametrisering
- dokumentering
- validering
- personal
- informationssystem
- processer.

Vid hantering av risker förknippade med kvantitativa metoder är effektivt ifrågasättande av metoder och processer en styrande princip. Detta betyder att en obunden och sakkunnig aktör, riskhanteringsfunktionen eller en utomstående expert kritiskt analyserar och bedömer metoder och processer.

Hantering av risker förknippade med kvantitativa metoder bygger på att varje metods struktur, matematiska teori och logik har dokumenterats väl och att metoden kan stödjas med vetenskapliga undersökningar och/eller med försäkringsbranschens bästa praxis så bra som möjligt. För att man ska kunna identifiera metodens styrka och svaghet är det viktigt att matematiska förenklingar, numeriska metoder, approximationer och användning av subjektiva expertbedömningar utreds och dokumenteras tillräckligt nog. Ägaren och utvecklarna av metoden ska se till att metodens olika delområden fungerar på ett önskvärt sätt, att de passar för det ändamål de är avsedda för och att metoden är matematiskt korrekt och att de estimerade parametrarna är statistiskt pålitliga.

Hantering av uppgifternas kvalitet är lika viktigt som hantering av metodens struktur, teori och logik. Tillförlitlighet kan uppnås endast med högklassiga uppgifter.

Validering av kvantitativa metoder omfattar processer och strategier med vilkas hjälp man strävar efter att bekräfta att metoden är ändamålsenlig och tillförlitlig samt att den fungerar på ett önskvärt sätt. Med hjälp av valideringen identifierar man eventuella svagheter och begränsningar hos metoden och problem som rör dess användning, och dessutom så kan man bedöma och hantera deras effekter.

3.6 Koncentrationsrisker

Med koncentrationsrisker avses riskkoncentrationer av olika slag som inbegriper förluster som kan vara så omfattande att de äventyrar försäkringsbolagets solvens eller ekonomiska ställning. Koncentrationsrisker uppstår oftast vid placeringsverksamhet, men de kan också uppstå vid försäkringsverksamhet och som kombinationer av dessa två.

Hantering av placeringsverksamheten, finansmarknads- och motpartsrisker bygger på spridning, varvid betydande koncentrationsrisker i princip inte uppstår. Så kallade strategiska äganden utgör undantag, utifrån vilka rätt betydande koncentrationsrisker kan uppstå. Som strategiska äganden betraktas äganden i dotterbolag som hör till koncernen.

Försäkringsverksamheten baserar sig på riskspridning inom försäkringsbeståndet, så att påverkningar av ett enskilt försäkringsobjekt med eget ansvar kan begränsas. Denna risk hanteras bl.a. med anvisningar för riskurval och med återförsäkring.

Särskilt vid placeringsverksamhetens kundfinansiering bedöms placerings- och försäkringsverksamheten övergripande innan kredit beviljas för att bedöma samriskkoncentrationer.

3.7 Likviditetsrisk

Med likviditetsrisk avses risken att inte kunna utföra framtida betalningsskyldigheter eller att dessa kan utföras endast genom speciella åtgärder.

Likviditetsrisken delas in i kortsiktiga och långsiktiga risker. Kortsiktiga likviditetsrisker är risker som är förknippade med kassaflöden av tillgångar och skulder med en löptid på mindre än 4 månader (s.k. kassahanteringsrisker). Med långsiktiga likviditetsrisker avses förenlighetsrisker förknippade med kassaflöden av tillgångar och skulder flera år, till och med decennier framåt.

Kortsiktiga likviditetsrisker hanteras genom att upprätthålla tillräcklig likviditetsreserv och genom likviditetsplanering. Likviditetsreserven styrs bl.a. av följande principer:

- en minimallokering införs för penningmarknadsplaceringar
- aktie- och ränteplaceringar ska kunna omsättas i pengar
- penningmarknadsplaceringar sprids och för dem införs motpartslimiter
- antalet illikvida placeringar begränsas i hela placeringsportföljen
- likviditetsvillkor införs vid behov för betydande återförsäkringsavtal.

Vid planering av likviditet skapas dagspecifika prognoser för utgående betalningar för de fyra följande månaderna. Syftet med hanteringen av kortsiktiga likviditetsrisker är att andra placeringar än penningmarknadsplaceringar inte behöver realiseras, och att kapitalförvaltarens kortsiktiga likviditetsreserver eller placeringar inte behöver användas eller realiseras.

Den långsiktiga likviditetsrisken följs upp och rapporteras som egen risk, men den hanteras inte som separat risk utan som en del av hantering av ränterisken.

3.8 Strategiska risker

Med strategiska risker avses risker som är förknippade med försäkringsbolagets strategi och som beror på felaktiga affärsbeslut, felaktig eller misslyckad genomföring av affärsbeslut eller oförmåga att anpassa affärsverksamheten till förändringar i omgivningen eller enligt det eftersträlvade läget.

Med strategi avses ett flertal långsiktiga planer eller åtgärder med vilkas hjälp försäkringsbolaget förflyttas från det nuvarande läget till ett önskat framtida läge.

De strategiska riskerna har flera olika dimensioner, och de har delats in i följande grupper:

- Strategiska makrorisker som är förknippade med t.ex. trendförändringar i befolkningen, den sociala tryggheten och kulturen, reglering, förändringar i myndighetstillsynen och politiken eller trendförändringar i klimatet och geopolitiken.
- Branschspecifika strategiska risker som är förknippade med förändringar i konkurrensen inom försäkrings- eller finansbranschen och med efterfrågan på försäkringstagare eller investerare.
- Strategiska risker förknippade med den interna verksamheten, vilka t.ex. kan vara risker förknippade med utvidgning eller den interna utvecklingen eller risker förknippade med tillgänglighet av extra kapitalisering.

Utgångspunkten för hanteringen av strategiska risker är att identifiera koncernens och varje koncernbolags strategiska risker och iakttä olik svaga signaler samt att bedöma hur olika evenemang, trender och scenarier påverkar affärsverksamhetens hållbarhet och utvecklingen av solvensställningen på både kort och lång sikt.

3.9 Ryktesrisk

Med ryktesrisk avses risken för att produktnamnet Fennia skadas eller att den offentliga bilden av ett enskilt bolag som hör till Fenniakoncernen skadas. Ryktesrisken kan uppstå även till följd av samarbetspartner, om deras värden och/eller verksamhetsprinciper avviker från Fenniakoncernens.

Ryktesrisken är ofta en följd av att andra risker eller händelser, som operativa risker, förverkligas.

Utgångspunkten för hanteringen av ryktesrisken är att identifiera de eventuella händelser som kan inverka negativt på koncernens eller koncernbolagens image. Karaktären av ryktesrisken avviker från övriga risker genom att riskhändelser kan basera sig på verkliga händelser eller helt eller delvis på händelser utan verklighetsgrund (t.ex. ett falskt rykte). Ryktesrisker kan ofta förebyggas eller så kan effekterna av händelserna minskas.

Hantering av ryktesrisken grundar sig på att man övergripande känner till och förstår affärsverksamheten och dess begränsningar. Ryktesrisken kan inte hanteras som eget riskområde utan främst som utvidgning av hanteringen av operativa risker. När de risker som påverkar ryktesrisken är identifierade kan man inom organisationen genomföra olika riskminskningsåtgärder.

Framgångsrik hantering av ryktesrisken bygger för sin del på en tydlig och genomtänkt extern kommunikation. Det är viktigt att budskapet är korrekt och att kommunikationen sker mellan rätt aktörer.

Till hantering av ryktesrisken hör också att följa lagar, bestämmelser och föreskrifter samt att agera som myndigheterna förutsätter. Den offentliga bilden av försäkringsbolaget och dess tillförlitlighet kan skadas om lagar, bestämmelser samt myndigheternas krav inte följs.

3.10 Grupprisker

Med grupprisker avses risker som beror på att Fennia och dess dotterbolag driver affärsverksamhet i koncernform. Grupprisker kan delas in i följande grupper:

- transaktionsrisker
- smittrisker
- risker för intressekonflikter
- koncentrationsrisker
- risker förknippade med administration.

Med transaktionsrisker avses risker som är förknippade med gruppinterna transaktioner, t.ex. med ändamålsenlig prissättning.

Till smittrisker räknas situationer där bolagets problem eller de risker som bolaget tagit smittar av sig till koncernens övriga bolag eller hela koncernen. Till denna grupp räknas även risker förknippade med moraliska risker (moral hazard), med vilka man avser situationer där risken, som ett av bolagen tagit med avsikt och på ett omoraliskt sätt, och förlusten till följd av den helt eller delvis överförs för att bäras av moderbolaget eller övriga bolag.

Risker för intressekonflikter uppstår då vissa koncernbolags eller hela koncernens intressen är inbördes motstridiga.

Koncentrationsrisker inträffar om en enskild motpart blir för betydande på koncernnivå, även om risken skulle vara inom tillåtna gränser för de enskilda bolagen.

Risker förknippade med administration beror på att en del av funktionerna har ordnats på koncernnivå och en del på ett enskilt bolags nivå. Skillnader i bolagens administrationssystem kan leda till koordinationsutmaningar och extra risker.

Hantering av grupprisker bygger på en tydlig koncernstruktur. Gruppriskens betydelse ökar vid invecklade ägarstrukturer. Dessutom baserar sig ändamålsenlig hantering av grupprisker på att affärsverksamheten planeras och följs upp på både enskilda bolags nivå och koncernnivå. Endast på detta sätt kan man säkerställa och följa upp utvecklingen av gruppmålen och att de uppnås.

Hantering av grupprisker bygger också på att systemet för den interna kontrollen i hela koncernen, särskilt riskhanteringssystemet och tillsynen att följa bestämmelser och de anmälningsförfaranden som hör till dem har fastställts och genomförts logiskt och transparent. Olika aktörers roller och ansvar ska också ur koncernsynvinkel vara tydliga och definierade.

4 Solvenshantering

Med risktäckningskapacitet avses egna tillgångar som kan användas för att täcka förluster. Med riskvillighet avses hur stor risk man är benägen att ta för att nå affärsverksamhetsmålen, dvs. hur mycket av de egna tillgångarna man är redo att binda till risktagningen. Med risktolerans avses hur mycket de egna tillgångarna får variera när man försöker uppnå affärsverksamhetsmålen.

Målet med risk- och solvenshanteringen i koncernen är att stödja uppnåendet av affärsverksamhetens mål och kontinuiteten i affärsverksamheten. Detta genomförs genom att säkerställa att de tagna riskerna är i rätt proportion till risktäckningskapaciteten, riskvilligheten och risktoleransen samt att skapa förutsättningar för en ostörd verksamhet även i händelse av oväntade förluster genom att identifiera de hot och möjligheter som påverkar affärsverksamhetsstrategin och övriga mål.

Den allmänna riskvilligheten och risktoleransen hanteras genom att sätta upp mätare och målgränser (s.k. riskbudgetering) för de mest betydande riskerna och för de kombinerade riskerna. De uppställda riskspecifierade begränsningarna ska effektivt begränsa riskprofilen, så att solvensen och risktagandet är under kontroll och stannar inom tillåtna gränser.

■ Styrelsens förslag till hur vinsten ska disponeras

Fennias utdelningsbara medel var 251 856 307,34 euro. Bolagets förlust för räkenskapsperioden var 12 493 870,03 euro. Styrelsen föreslår för bolagsstämman att räkenskapsperiodens förlust täcks med medel från säkerhetsfonden.

Helsingfors den 7 mars 2017

Mikael Ahlbäck

Matti Pörhö

Antti Kuljukka
verkställande direktör

Jussi Järventaus

Eva Liljeblom

Jyrki Mäkynen

Timo Salli

Paul Stucki

Detta dokument på svenska är en översättning av den ursprungligt finska revisionsberättelsen. Endast den finska originala revisionsberättelsen är juridiskt bindande.

■ Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennia

Revision av bokslutet

Uttalande

Vi har utfört en revision av bokslutet för Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennia (fo-nummer 0196826-7) för räkenskapsperioden 1.1–31.12.2016. Bokslutet omfattar koncernens samt moderbolagets balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och noter.

Enligt vår uppfattning ger bokslutet en rättvisande bild av koncernens och moderbolagets ekonomiska ställning samt om resultatet av deras verksamhet i enlighet med i Finland ikraftvarande stadganden gällande upprättande av bokslut och det uppfyller de lagstadgade kraven.

Grund för uttalande

Vi har utfört vår revision i enlighet med god revisionssed i Finland. Våra skyldigheter enligt god revisionssed beskrivs närmare i avsnittet Revisorns skyldigheter vid revision av bokslutet. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernföretagen enligt de etiska kraven i Finland som gäller den av oss utförda revisionen och vi har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa. Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för bokslutet

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för upprättandet av bokslutet och för att bokslutet ger en rättvisande bild i enlighet med i Finland ikraftvarande stadganden gällande upprättande av bokslut samt uppfyller de lagstadgade kraven. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta ett bokslut som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av bokslutet ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av moderbolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om man avser att likvidera moderbolaget eller koncernen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns skyldigheter vid revision av bokslutet

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida bokslutet som helhet innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i bokslutet.

Som del av en revision enligt god revisionssed använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- Identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i bokslutet, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- Skaffar vi oss en förståelse av den del av moderbolagets eller koncernens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala

oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

- Utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i ledningens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- Drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av bokslutet. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om moderbolagets eller koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i bokslutet om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om bokslutet. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett moderbolag eller en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.
- Utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i bokslutet, däribland upplysningarna, och om bokslutet återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- Inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernbokslutet. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för vårt uttalande.

Vi kommunicerar med dem som har ansvar för bolagets styrning avseende, bland annat, revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den, samt betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat under revisionen.

Vi förser också dem som har ansvar för bolagets styrning med en bekräftelse om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och kommunicerar alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Övriga rapporteringsskyldigheter

Övrig information

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för den övriga informationen. Övrig information omfattar informationen i verksamhetsberättelsen. Vårt uttalande om bokslutet täcker inte övrig information.

Vår skyldighet är att läsa informationen i verksamhetsberättelsen i samband med revisionen av bokslutet och i samband med detta göra en bedömning av om det finns väsentliga motstridigheter mellan informationen i verksamhetsberättelsen och bokslutet eller den uppfattning vi har inhämtat under revisionen eller om informationen i verksamhetsberättelsen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter. Det är ytterligare vår skyldighet att bedöma om verksamhetsberättelsen har upprättats enligt gällande bestämmelser om upprättande av verksamhetsberättelse.

Enligt vår uppfattning är uppgifterna i verksamhetsberättelsen och bokslutet enhetliga och verksamhetsberättelsen har upprättats i enlighet med gällande bestämmelser om upprättande av verksamhetsberättelse.

Om vi utgående från vårt arbete drar slutsatsen att det förekommer en väsentlig felaktighet i informationen i verksamhetsberättelsen bör vi rapportera detta. Vi har ingenting att rapportera gällande detta.

Helsingfors den 10 mars 2017
KPMG OY AB

Petri Kettunen
CGR

Marcus Tötterman
CGR

Förvaltningsrådets utlåtande

Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennias förvaltningsråd har tagit del av bolagets bokslut och koncernbokslut för 2016 samt av revisionsberättelsen. Förvaltningsrådet har i detta hänseende ingenting att anmärka på.

Förvaltningsrådet föreslår för bolagsstämman som sammanträder den 26 april 2017 att bokslutet och koncernbokslutet fastställs och att styrelsens förslag till hur räkenskapsperiodens resultat disponeras godkänns.

Helsingfors den 22 mars 2017

På förvaltningsrådets vägnar

Janne Ylinen
förvaltningsrådets ordförande

Förvaltningsråd

Ordförande

Janne Ylinen

verkställande direktör
Kokkolan Halpa-Halli Oy
Karleby

Vice ordförande

Marianne Kaasalainen

verkställande direktör
Oy Patrol Trading Ab
Esbo

Seppo Kukkola

verkställande direktör, byggnadsråd
Kukkola-Yhtiöt Oy
Rovaniemi

Medlemmar

Pekka Auramaa

verkställande direktör
Kuljetusliike Y. Auramaa Oy
Eura

Michael Cedercreutz

verkställande direktör
Oy Victor Ek Ab
Helsingfors

Risto Finne

styrelseordförande
Kuopion Konepaja Oy
Kuopio

Jarmo Halonen

verkställande direktör
Elecster Oyj
Toijala

Ilkka Jalonen

Ordförande
Ilja Consulting Oy
Esbo

Juha Järvi

verkställande direktör
Ka-Mu Oy
Karstula

Jouko Kauhanen

styrelseordförande
Actiw Oy

Naarajärvi

Pia Kauma

medlem i stadsstyrelsen
Esbo

Hannu Kekäläinen

styrelseordförande
Check Point Finland Oy
Pikis

Jaana Kokko

verkställande direktör
Oulun Autokuljetus Oy
Uleåborg

Matti Koskenkorva

företagarråd
Tammerfors

Jaana Kotro

verkställande direktör
Teknopower Oy
Åbo

Perttu Kouvalainen

verkställande direktör
FunMedia Oy
Joensuu

Pekka Kuivalainen

verkställande direktör
Pisla Oy
Viitasaari

Matti Kurttio

styrelseordförande
Tormets Oy
Torneå

Maunu Lehtimäki

verkställande direktör
Evli Bank Abp
Helsingfors

Markus Lindblom

verkställande direktör
RTV-Yhtymä Oy
Riihimäki

Vesa Luhtanen

verkställande direktör
L-Fashion Group Oy
Lahtis

Hannu Löytönen

industriråd
verkställande direktör
Betset Oy
Kyyjärvi

Tauno Maksniemi

styrelseordförande
Krapihovi

Helsingfors

Jouko Manninen

stadsdirektör
Kuusamo stad
Kuusamo

Antti Mykkänen

Fennias personalrepresentant
Yrittäjien Fennian Kenttä ry
Lahtis

Martti Paunu

verkställande direktör
Väinö Paunu Oy
Tammerfors

Ari Penttilä

verkställande direktör
Matkapojat Oy
Tammerfors

Tapio Pitkänen

verkställande direktör
Omatalo Oy
Sonkajärvi

Raimo Puustinen

verkställande direktör
Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oyj
Joensuu

Pekka Rantamäki

verkställande direktör
Rantamäki Advisors Oy
Hyvinge

Ari Rinta-Jouppi

verkställande direktör
Rinta-Joupin Autoliike Oy
Tervajoki

Meliina Ruokonen

styrelseordförande
Aarikka Oy
Helsingfors

Ali U. Saadetdin

styrelseordförande
A. Saadetdin Oy
Tammerfors

Seppo Saajos

styrelseordförande
Saajos Yhtiöt
Lojo

Kaj Ström

styrelseordförande
Motoral Oy
Helsingfors

Risto Tornivaara

verkställande direktör
Danske Bank Abp
Helsingfors

Markus Tötterman
styrelseordförande
Oy Arwidson Ab
Tusby

Heikki Vauhkonen

verkställande direktör

Tulikivi Oyj

Helsingfors

Rauno Vennola

verkställande direktör

Terra-Team Oy

Esbo

Henrik Wikström

styrelsemedlem

Sarlin Oy Ab

Vanda

Jarkko Wuorinen

verkställande direktör

Ahlman & Wuorinen Development AWD Oy

Nyslott

Jens Österberg

verkställande direktör

Oy Petsmo Products Ab

Vasa

Fennias förvaltningsorgan 1.1.2017

Styrelse

Ordförande

Mikael Ahlbäck

industriråd, koncernchef
Ab Rani Plast Oy
Terjärv

Vice ordförande

Matti Pörhö

kommerseråd, CEO
Pörhön Autoliike Oy
Uleåborg

Medlemmar

Jussi Järventaus

verkställande direktör
Företagarna i Finland
Helsingfors

Lars Koski

verkställande direktör
Laihian Mallas Oy
Laihela

Eva Liljeblom

professor, rektor
Hanken svenska handelshögskolan
Helsingfors

Jyrki Mäkynen

Oy HM Profiili Ab
verkställande direktör
Seinäjäki

Timo Salli

verkställande direktör
Katsa Oy
Tammerfors

Paul Stucki

verkställande direktör
Orfer Oy
Orimattila

Styrelsens sekreterare

Sanna Elg

direktör för juridiska ärenden
Fennia
Esbo

Fennias förvaltningsorgan 1.1.2017

Revisorer

KPMG OY AB

Petri Kettunen
CGR

Alex Wahlroos
CGR

Revisorssuppleanter

KPMG OY AB

Tiia Kataja
CGR

Marcus Tötterman
CGR

Fennias förvaltningsorgan 1.1.2017

Ledning

Ledningsgrupp

Antti Kuljukka

verkställande direktör

Eero Eriksson

vice verkställande direktör

placeringar, kundfinansiering och interna tjänster

Kimmo Kilpinen

vice verkställande direktör

ställföreträdare för verkställande direktören,

fältdirektör

Timo Ahvonen

direktör

utveckling

Pasi Karppi

datadirektör

Vesa-Matti Kultanen

direktör

ersättningstjänster

Mika Aho

direktör

försäkringstjänster

Mika Manninen

direktör

riskhantering (oberoende)

Sanna Elg

direktör för juridiska ärenden

ledningsgruppens sekreterare

Aktuariefunktion

Risto Heimo

aktuariedirektör, SGF

Fennias förvaltningsorgan 1.1.2017

Läkare

Mikael Hedenborg

medicine och kirurgie doktor
specialist i företagshälsovård
överläkare
specialkompetens inom försäkringsmedicin

Lauri Keso

medicine och kirurgie doktor
specialist i inre medicin och reumatologi
specialkompetens inom försäkringsmedicin

Juha Liira

medicine och kirurgie doktor
specialist i företagshälsovård och arbetsmedicin
specialkompetens inom försäkringsmedicin

Teemu Paatela

medicine licentiat
specialist i ortopedi

Mika Paavola

medicine doktor
specialist i ortopedi och traumatologi

Timo Yrjönen

medicine doktor
specialist i ortopedi

Heikki Österman

medicine licentiat
specialist i ortopedi och traumatologi

Fennias förvaltningsorgan 1.1.2017